

Archeologisch vooronderzoek Merendree (Nevele) – Kouterslag

Natasja Reyns en Jordi Bruggeman

Bornem
2014

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba 201

Aard onderzoek: Prospectie
Vergunningsnummer: 2013/490
Naam aanvrager: Natasja Reyns
Naam site: Merendree, Kouterslag

Opdrachtgever: Huysman Bouw nv, Stationsstraat 83, B-9900 EEKLO
Opdrachtnemer: All-Archeo bvba, Barelveldweg 4, B-2880 BORNEM
Administratief toezicht: Stani Vandecatsye, Agentschap Onroerend Erfgoed, Gebroeders Van Eyckstraat 4
B-9000 GENT

Rapportage: All-Archeo bvba
Determinaties: dra. Natasja Reyns

All-Archeo bvba
Barelveldweg 4
B-2880 Bornem

info@all-archeo .be
0478 36 57 07
0498 15 84 40

D/2014/12.807/12

© All-Archeo bvba, 2014

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek. De aanbevelingen dienen louter ter advisering van het bevoegde gezag, zijnde het agentschap Onroerend Erfgoed.

Inhoudsopgave

1 INLEIDING.....	5
2 ADMINISTRATIEVE FICHE.....	7
3 PROJECTGEGEVENS EN AFBAKENING ONDERZOEK.....	9
3.1 Afbakening studiegebied.....	9
3.2 Aard bedreiging.....	10
3.3 Onderzoeksopdracht.....	10
4 BESCHRIJVING REFERENTIESITUATIE.....	13
4.1 Landschappelijke context.....	13
4.1.1 Topografie.....	13
4.1.2 Hydrografie.....	13
4.1.3 Bodem.....	14
4.2 Beschrijving gekende waarden.....	17
4.2.1 Historische gegevens.....	17
4.2.2 Archeologische voorkennis.....	18
5 RESULTATEN PROEFSLEUVENONDERZOEK.....	27
5.1 Toegepaste methoden & technieken.....	27
5.2 Bespreking sporen.....	30
5.2.1 Noordelijke zone (WP1-2).....	30
5.2.2 Centrale zone (WP6-7).....	35
5.2.3 Westelijke zone (WP3-5).....	41
5.3 Overzicht vondstmateriaal.....	51
6 RESULTATEN PROSPECTIE EN METAALDETECTIE.....	57
7 WAARDERING, ANALYSE VAN DE GEPLANDE SITUATIE: EFFECTEN, EN ADVIES.....	61
8 BIBLIOGRAFIE.....	65
8.1 Publicaties.....	65
8.2 Websites.....	66
9 BIJLAGEN.....	67
9.1 Lijst van afkortingen.....	67
9.2 Glossarium.....	67
9.3 Archeologische periodes.....	67
9.4 Plannen en tekeningen.....	67
9.5 Harrismatrix.....	68
9.6 Sporenlijst.....	73
9.7 Vondstenlijst.....	76
9.8 CD-rom.....	77

1 Inleiding

Op het terrein zal een verkaveling gerealiseerd worden. Naar aanleiding van deze plannen werd voorafgaand een prospectie met ingreep in de bodem geadviseerd door het Agentschap Onroerend Erfgoed. Het doel van deze prospectie met ingreep in de bodem is een archeologische evaluatie van het terrein.

Deze opdracht werd op 15 oktober 2013 aan All-Archeo bvba toegewezen. Het terreinwerk werd uitgevoerd van 28 tot en met 29 november 2013, onder leiding van Natasja Reyns en met medewerking van Anouk Van der Kelen. Van 18 tot en met 20 december werd een bijkomende terreinprospectie en metaaldetectie uitgevoerd door de KLAD en Patrick Bultinck. De bedoeling van het onderzoek was om binnen het plangebied archeologisch erfgoed te karteren en het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed te lokaliseren, te interpreteren en te waarderen. Op die manier kan advies uitgebracht worden over eventuele vervolgstappen met betrekking tot het archeologisch vrijgeven van het plangebied en het definiëren van eventuele sites die verder onderzocht dienen te worden.

Hierbij willen we prof. dr. Wim De Clercq danken voor het mogen inkijken van zijn persoonlijk exemplaar van zijn thesis, aangezien deze niet aanwezig bleek in de bibliotheek van de UGent.

De eindbeslissing over het vrijgeven van de gronden en/of archeologisch vervolgonderzoek ligt bij het agentschap Onroerend Erfgoed.

2 Administratieve fiche

Administratieve gegevens	
<i>Naam van de opdrachtgever</i>	Huysman Bouw nv
<i>Naam van de uitvoerder</i>	All-Archeo bvba
<i>Naam van de vergunninghouder</i>	Natasja Reyms
<i>Beheer en plaats van de geregistreerde data en opgravingsdocumentatie</i>	Wordt overgedragen aan de eigenaar van het terrein of de uitvoerder van een vervolgonderzoek
<i>Beheer en de plaats van de vondsten en stalen</i>	Wordt overgedragen aan de eigenaar van het terrein of de uitvoerder van een vervolgonderzoek
<i>Projectcode</i>	2013/490
<i>Vindplaatsnaam</i>	Merendree – Kouterslag
<i>Locatie met vermelding van provincie, gemeente, deelgemeente, plaats, toponiem en minimaal 4 xy-Lambertcoördinaten</i>	Zie 3.1 Afbakening studiegebied
<i>Kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer(s)</i>	Nevele, afdeling 4, sectie A, percelen 898, 900r, 900s, 901h2, 902t, 901f, 999d
<i>Kaart van het onderzoeksgebied op basis van de topografische kaart op schaal 1:10000</i>	Zie 4.1.1 Topografie
<i>Begin- en einddatum uitvoering onderzoek</i>	28 tot en met 29 november 2013
Omschrijving van de onderzoeksopdracht	
<i>Verwijzing naar de bijzondere voorwaarden, die zijn opgenomen in de vergunning</i>	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Nevele, Kouterslag
<i>Omschrijving van de archeologische verwachtingen</i>	Zie 4.2.2 Archeologische voorkennis
<i>Wetenschappelijke vraagstelling met betrekking tot het onderzoeksgebied</i>	Zie 3.3 Onderzoeksopdracht
<i>Doelen en wensen van de natuurlijke persoon of rechtspersoon die door zijn actie of acties de ingreep van de bodem veroorzaakt of noodzakelijk maakt</i>	Zie 3.2 Aard bedreiging
<i>Eventuele randvoorwaarden</i>	Niet van toepassing
Eventuele raadpleging van specialisten	
<i>Omschrijving van de inbreng van specialisten als hun advies werd ingewonnen bij substantiële staalname voor specialistisch onderzoek</i>	Niet van toepassing
<i>Omschrijving van de inbreng van specialisten als zij betrokken worden bij de conservatie</i>	Niet van toepassing
<i>Omschrijving van de algemene wetenschappelijke adviezen door personen die buiten het project stonden</i>	Liesbeth Messiaen, KLAD

3 Projectgegevens en afbakening onderzoek

3.1 Afbakening studiegebied

Het projectgebied is gelegen in de provincie Oost-Vlaanderen, gemeente Nevele, deelgemeente Merendree (Fig. 1), percelen 898, 900r, 900s, 901h2, 902t, 901f, 999d (kadaster afdeling 4, sectie A). Het projectgebied is volgens het gewestplan gelegen in woongebieden (0100).

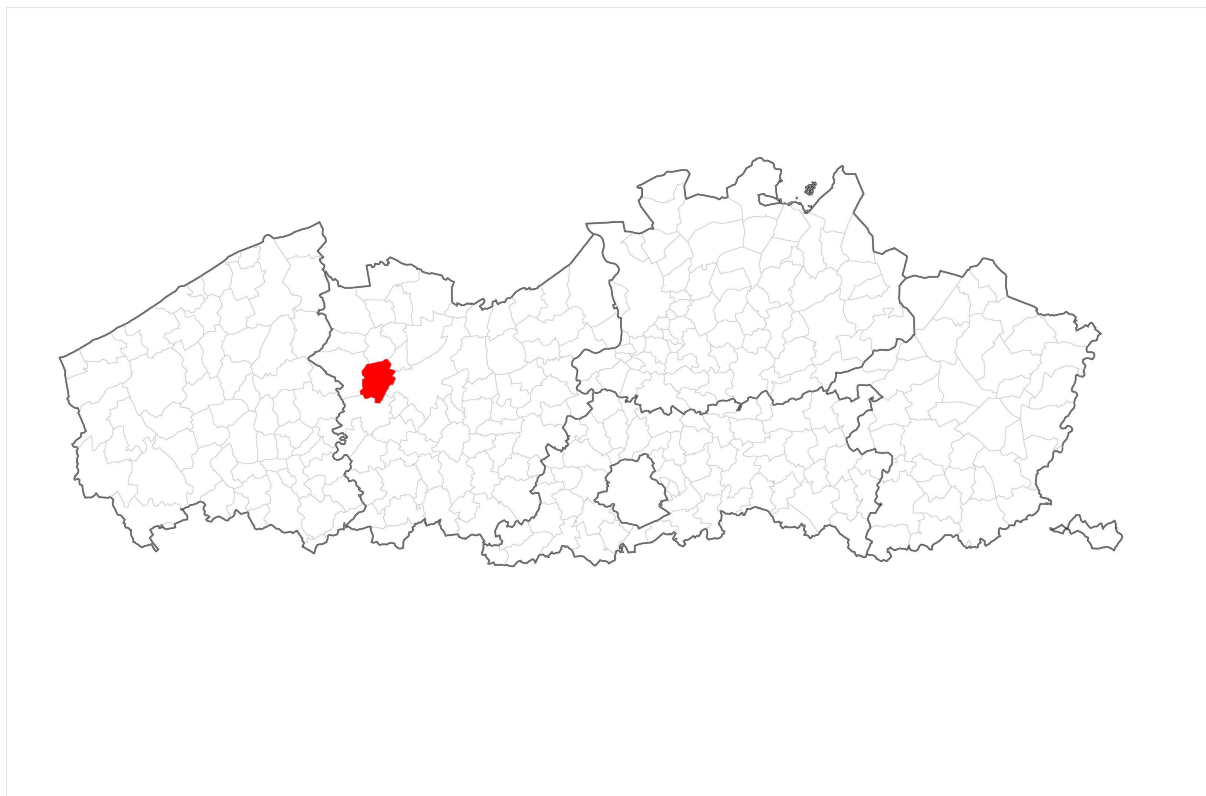

Fig. 1: Situeringssplan Nevele

- Administratieve gegevens met betrekking tot de locatie van het onderzoek:
 - Provincie: Oost-Vlaanderen
 - Locatie: Merendree, Nevele
 - Plaats: Kouterslag
 - x/y Lambert 72-coördinaten:
 - 94122, 196380
 - 94104, 196429
 - 94273, 196593
 - 94317, 196487

Fig. 2: Kleurenorthofoto met een situering van het onderzoeksgebied (maps.google.nl)

Het projectgebied (Fig. 2) is gelegen ten noorden van de Kouterslag en grenst in het oosten aan de Molenkouterslag.

3.2 Aard bedreiging

Op het terrein zal een verkaveling gerealiseerd worden. Dit impliceert dat het bestaande bodemarchief grondig verstoord zal worden. Daarom werd een prospectie met ingreep in de bodem aanbevolen, zodat een inschatting kan gemaakt worden van eventueel op het terrein aanwezige archeologische waarden, alvorens de werken van start kunnen gaan.

3.3 Onderzoeksopdracht

Het archeologisch vooronderzoek valt uit in twee fases:

Fase 1: een bureaustudie waarin het bronnenmateriaal aangaande het reeds uitgevoerd onderzoek ter hoogte van het plangebied en op de aangrenzende percelen gesynthetiseerd wordt.

Fase 2: een prospectie met ingreep in de bodem, met als doel het verkrijgen van een inzicht in de aard, de omvang en de bewaringstoestand van het archeologisch bodemarchief over het hele plangebied.

De bedoeling van het onderzoek is het vaststellen van de eventuele aanwezige archeologische waarden en deze in relatie tot hun context te interpreteren en zo correct mogelijk te waarderen om de gevolgen van de geplande bedreiging te kunnen inschatten. Hieruit moet dan een advies voortvloeien met betrekking tot de volgende stappen. Dit kan het vrijgeven van de terreinen of de noodzaak van een eventueel vervolgonderzoek omvatten. Om een weloverwogen waardering te kunnen voorstellen, is een prospectie met ingreep in de bodem aangewezen.

Een aantal vragen diende in het bijzonder beantwoord te worden:

- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Wat is de implicatie voor de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere structuren?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, lineaire paalzettingen,...) die kunnen wijzen op een richting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van een wegtracé?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van artisanale contexten?
- Welke zone komt in aanmerking voor een eventueel vervolgonderzoek? Wat is de verwachte spoordensiteit?
- Wat is de verwachte impact van de bouwplannen op het archeologisch bodemarchief?
- Welke onderzoeksvragen en aandachtspunten kunnen geformuleerd worden in functie van een eventueel vervolgonderzoek?

Fig. 3: Ontwerpplan

4 Beschrijving referentiesituatie

4.1 Landschappelijke context

4.1.1 Topografie

Op de topografische kaart is het gebied gelegen op een hoogte van ongeveer 10 m TAW (Fig. 5). Het onderzoeksgebied is gelegen op een hoge en droge zandrug, op de splitsing tussen de Neerkale en de Cruyskale en vlakbij de belangrijke bocht in de Neerkale.¹

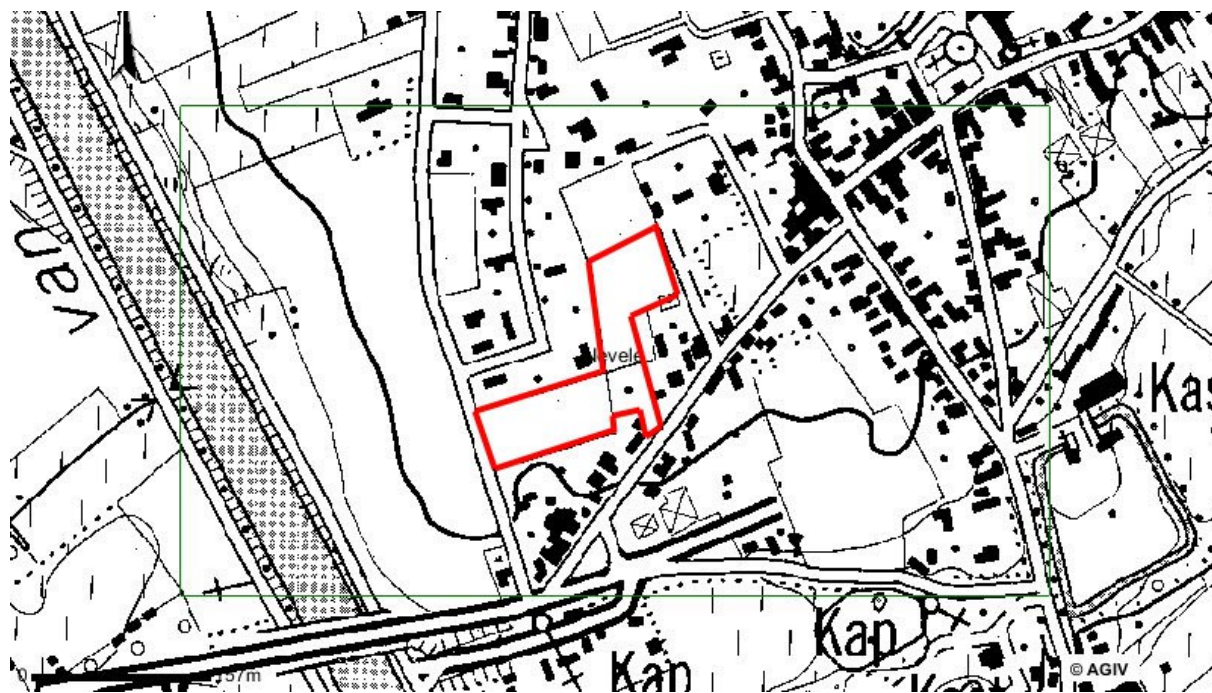

Fig. 4: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen>)

4.1.2 Hydrografie

Het gebied is op hydrografisch vlak gelegen binnen het bekken Gentse kanalen. Het oostelijke deel van het terrein bevindt zich in de subhydrografische zone² 't Liefken. Het westelijke deel van het terrein bevindt zich dan weer in de subhydrografische zone afleidingskanaal v/d Leie/Schipdonkkanaal tot kanaal Gent-Oostende (excl.). Ten westen van het terrein bevindt zich het afleidingskanaal van de Leie (Fig. 5). Ten zuidoosten bevindt zich de waterloop Oude Kale.

¹ De Clercq *et al.* 1998: 28

² Subindeling van de bekkens

Fig. 5: Hydrografie (<http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/vha>)

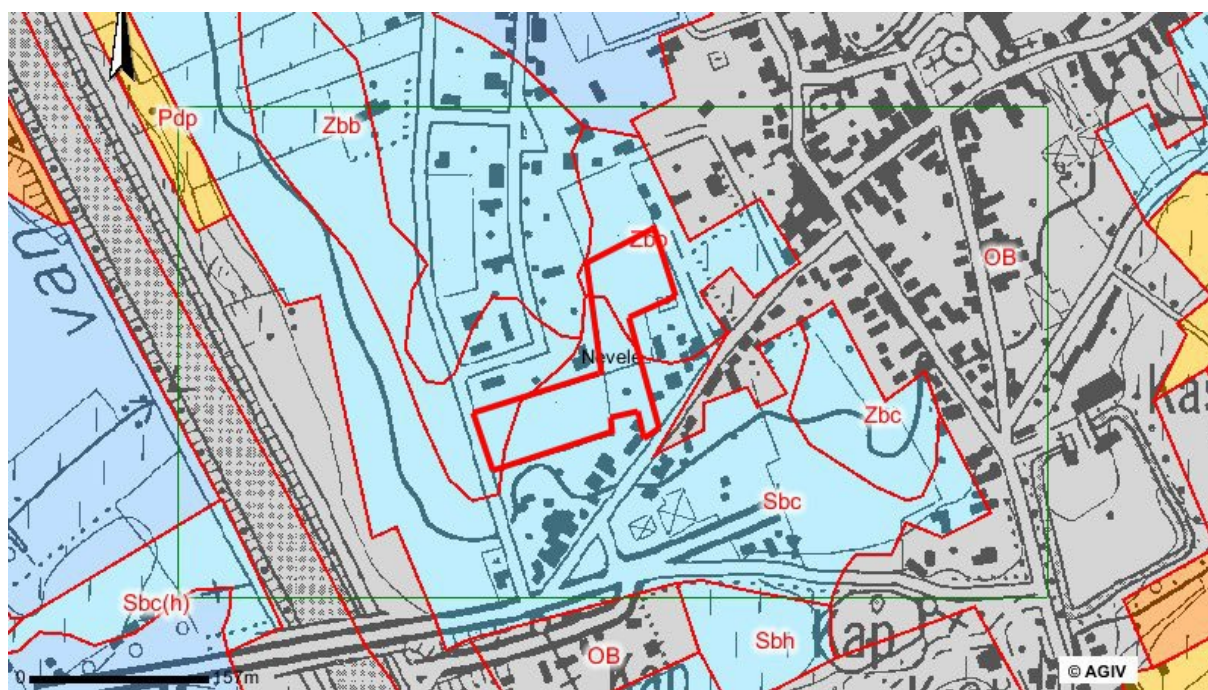

Fig. 6: Bodemkaart (<http://www.agiv.be>)

4.1.3 Bodem

De geologische ondergrond van het terrein bestaat uit het Lid van Vlierzele (GeVl), gekenmerkt door groen tot grijsgroen fijn zand, soms kleihoudend, plaatselijk dunne zandsteenbankjes, glauconiethoudend, glimmerhoudend.³

Het noordoosten van het onderzoeksgebied bestaat uit een droge zandbodem met structuur B horizont (Zbb). Het centrale deel bestaat uit een droge lemig zandbodem met sterk gevlekte,

³ <http://dov.vlaanderen.be>

verbrokkelde textuur B horizont (Sbc). Tot slot is in het uiterste westen van het terrein opnieuw een droge zandbodem met structuur B horizont aanwezig (Zbb). De droge en zandige eigenschappen van de bodem konden duidelijk vastgesteld worden tijdens het terreinonderzoek. Bij droge omstandigheden lijkt de bodem snel te verstuiven.

Bij het in 1995 reeds uitgevoerde onderzoek op het oostelijke perceel van de onderzoekszone (zie verder) werd de aanwezige bodemopbouw onderzocht. Onder de huidige bouwlaag (A-horizont) blijkt zich een gemengde en onderaan vrij diffuus afgelijnde laag te bevinden van bruingrijs zandig materiaal. Dit pakket is sterk gemengd als gevolg van biologische activiteit (mollen, wormen, beworteling) en bevat talrijke houtskoolstippen en heel wat nederzettingsafval. Als gevolg van de vroegere micro-topografie en de latere algemene vervlakking van het terrein, schommelt de dikte van deze laag van 15 tot plaatselijk 45 cm.⁴

Bij recent onderzoek net ten oosten van het onderzoeksgebied (zie p. 19) werd volgende bodemopbouw geregistreerd. Uit het bodemprofiel bleek dat er onder de oorspronkelijke ploeglaag (Ap1) van ca. 30 cm dik, een tweede ploeglaag (Ap2) aanwezig is, die tot 1 m dik is. Daaronder bevinden zich nog flarden van een oude loop-, ploeg- of leeflaag. Deze laag is circa 5 tot 10 cm dik en er werd een massa aardewerk in gevonden.⁵

Fig. 7: WP1PR1

Fig. 8: WP5PR1

Het huidige onderzoek sluit aan bij bovenvermelde bevindingen. Over het grootste deel van het onderzoeksgebied werd onder de huidige donkerbruine A1-horizont met een dikte van ca. 30 cm een tweede, oudere, bruine A2-horizont vastgesteld, met een dikte tussen 15 en 45 cm. Deze bleek onderaan erg gebioturbeerd en bevatte plaatselijk veel vondstmateriaal, waaronder concentraties bouwkeramiek. Enkel in het noordoosten van het onderzoeksgebied was deze laag enorm dun (ca. 2 cm), waardoor het archeologisch niveau er meteen op de C-horizont kan aangelegd worden.

Verder werd de aanwezigheid van een oude loop- of leeflaag waargenomen, zoals op het naburige perceel. Deze laag is homogeen donkergrijs en bevat vondstmateriaal. De dikte varieerde van enkele cm tot 40 cm, maar ligt gemiddeld rond 20 cm. De aanwezigheid van deze laag was sterk gerelateerd aan de oorspronkelijke topografie van het terrein. De laag situeerde zich met name vooral ter hoogte van een depressie, die centraal over het terrein loopt en een oost-west oriëntatie heeft. De depressie werd vastgesteld in werkputten 2, 3, het oosten van 4, 6 en het noorden van 7. Op basis van de locaties waar de aanwezigheid van de depressie in de

⁴ De Clercq *et al.* 1998: 29

⁵ Vanhee 2013: 17-18

profielen werd vastgesteld, werd de afbakening van de depressie op plan weergegeven. Er werden sporen aangetroffen onder de vulling van de depressie.

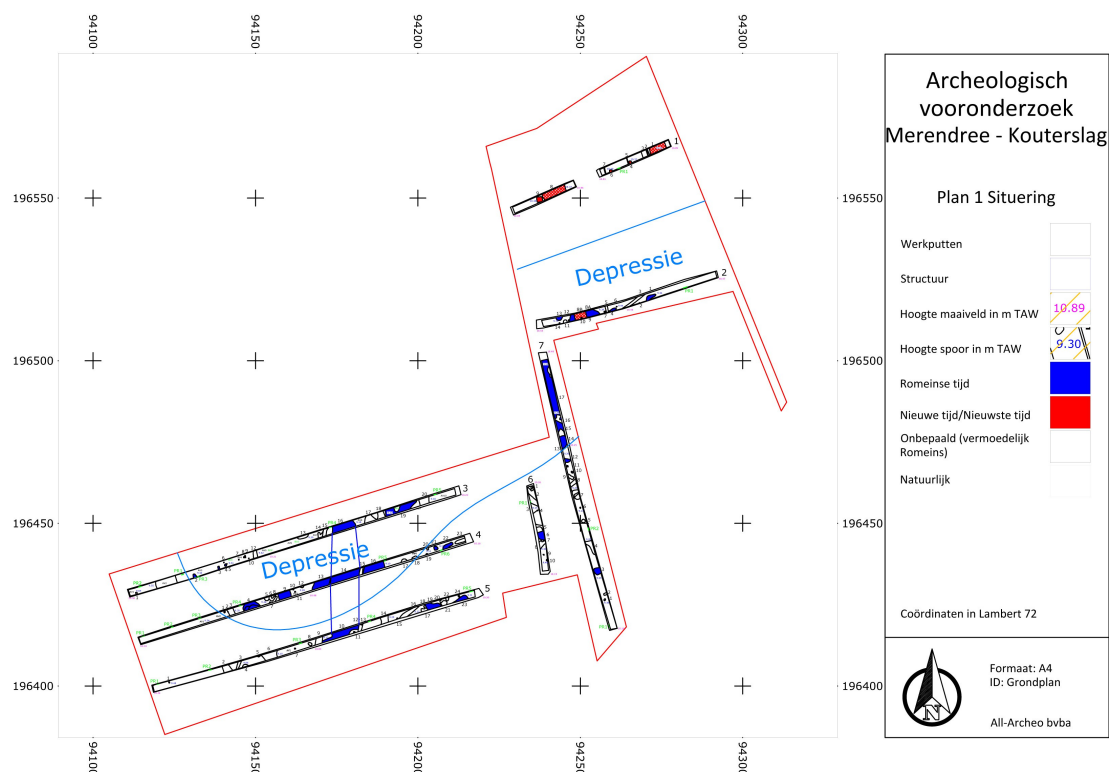

Fig. 9: Plan met aanduiding van de depressie

Fig. 10: WP7PR1

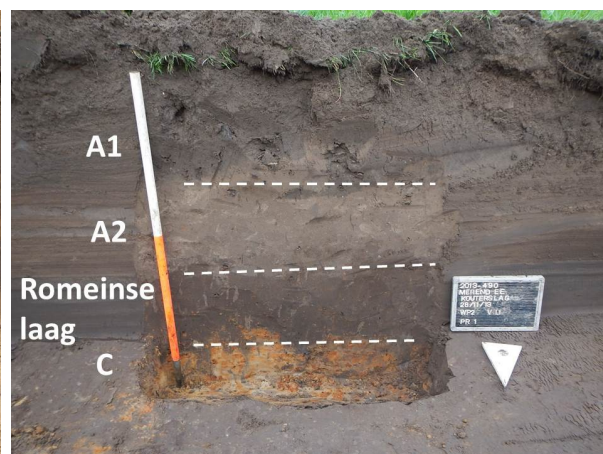

Fig. 11: WP2PR1

De depressie is zichtbaar op luchtfoto's en ligt ter hoogte van een Romeins wegtracé. De hypothese bestaat dat de oost-west georiënteerde depressie verband houdt met de aanwezigheid van een meerfasige weg, waarvan het tracé opgeschoven is.⁶ De depressie vormt de scheiding tussen twee hoger gelegen zones. Een eerste is gelegen in het noordoosten van het onderzoeksterrein, een tweede situeert zich voornamelijk ter hoogte van de wegen Kouterslag en Molenkouterslag. Het archeologisch niveau bevindt zich op een diepte tussen 48 cm en 1 m, op een hoogte tussen 9,10 en 10,45 m TAW.

⁶ De Clercq 1995: 478

Omwille van de wisselende opbouw van de bodem en diktes van de aanwezige lagen, werden voldoende bodemprofielen aangelegd om inzicht te krijgen in het terrein. Gezien het belang van de aanwezige site (zie verder) werden profielen uitsluitend manueel aangelegd. Daar waar omwille van de aanwezigheid van sporen of vondsten niet gegraven werd tot op de contactzone met de C-horizont, werden boringen uitgevoerd om de diktes van de onderliggende lagen te registreren.

4.2 Beschrijving gekende waarden

4.2.1 Historische gegevens

Fig. 12: Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (<http://www.ngi.be>)

Het onderzoeksgebied kan teruggevonden worden op historische kaarten. Op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), kan gezien worden dat het projectgebied gelegen is in landbouwgebied (Fig. 18). Op de Atlas der Buurtwegen uit circa 1841 kan gezien worden dat er geen bebouwing is op de terreinen (Fig. 13). De percellering op de Atlas der Buurtwegen, lijkt deels aan te sluiten bij de huidige perceelsgrenzen.

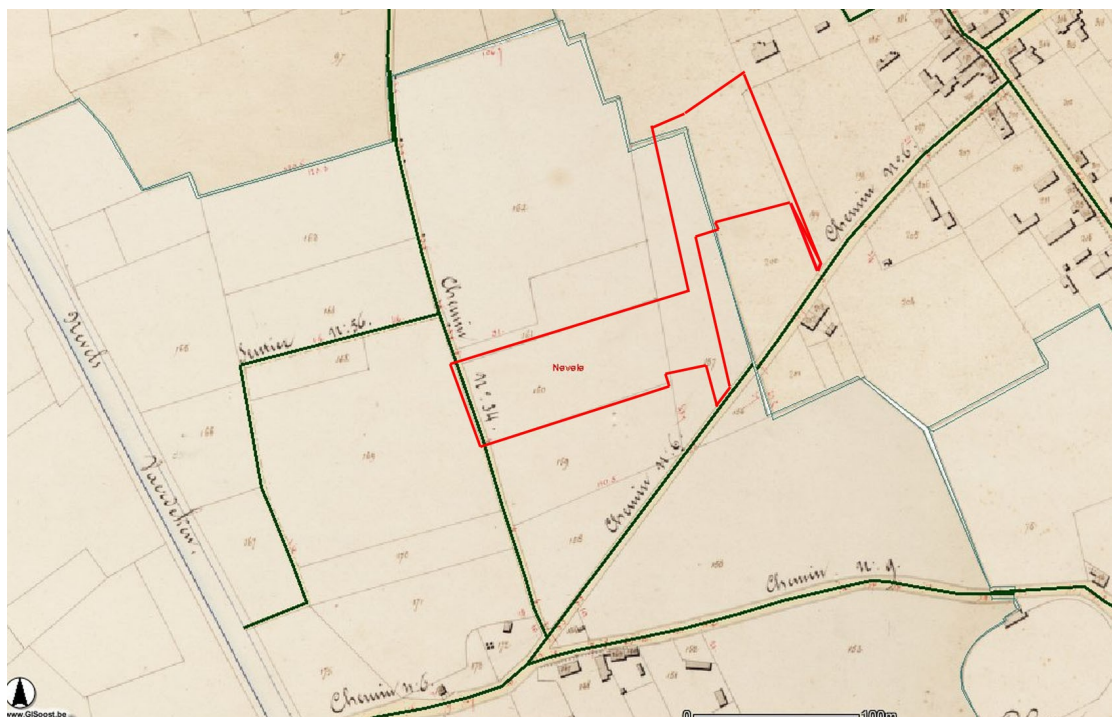

Fig. 13: Atlas der Buurtwegen (<http://www.gisoost.be/atlasbw/>)

4.2.2 Archeologische voorkennis

Binnen het onderzoeksgebied werden reeds diverse archeologische waarden aangetroffen. Binnen het onderzoeksgebied zijn volgens de Centrale Archeologische Inventaris (Fig. 14 en Fig. 18) en De Clercq 1995 volgende archeologische waarden aanwezig:

- CAI 971631: Molenkouterslag. Vondstenconcentraties met aardewerk en bouw materiaal uit de midden-Romeinse tijd (Fig. 16: 2), aangetroffen bij terreinprospectie door Wim De Clercq.⁷
- CAI 206406: Molenkouterslag. Nederzettingssporen van onbepaalde datering, zichtbaar op luchtfoto's.⁸
- CAI 206416: Molenkouterslag. Nederzettingssporen van onbepaalde datering, zichtbaar op luchtfoto's.⁹
- Molenkouter. Hier werden twee opgravingssleuven aangelegd, waarin een wegtracé, een reeks paalkuilen en kuilen met heel wat nederzettingafval werden aangetroffen, maar waarin ook restanten van een ovenconstructie werden vastgesteld (Fig. 15; Fig. 16: 4).¹⁰ Het grachtenverloop, aangetroffen op deze locatie, is vrij complex en meer dan waarschijnlijk het resultaat van twee opeenvolgende fasen van weggebruik tijdens de Romeinse tijd. Op basis van de gegevens uit doorsneden, waren zowel de noordelijke als de zuidelijke gracht afwisselend plaatselijk heruitgegraven. Doordat de heruitgravingen niet steeds exact boven de as van de oudste grachtfase plaatsgreep, werd in beide sleuven een chronologisch betekenisvolle ontdebelling van de grachten vastgesteld, waarbij de oudste fase tot de late 1ste of vroege 2de eeuw opklimt, en de jongere fase in de tweede helft van de 2de eeuw en de eerste helft van de 3de eeuw kan gedateerd worden.

⁷ De Clercq 1995: 79

⁸ Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa. Sporen zichtbaar op dia 18926. Dia afkomstig van dhr. Jacques Semey.

⁹ Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa. Sporen zichtbaar op dia 32235. Dia afkomstig van dhr. Jacques Semey.

¹⁰ De Clercq *et al.* 1998: 28-30

Interessant is verder dat zich, zowel op de noord- als op de zuidgracht, een aantal paalgaten aftekende, parallel met het wegverloop. Mogelijk zijn dit de restanten van een beschoeiing.¹¹

Fig. 14: Detailkaart CAI (<http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/#>)

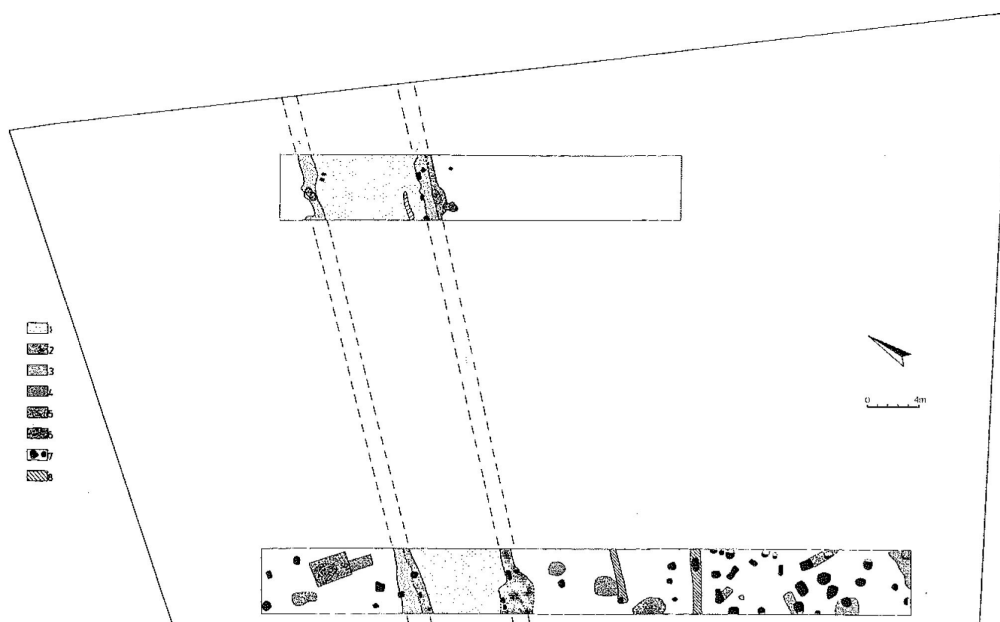

Fig. 15: Opgravingsplan Molenkouterslag 1995 (De Clercq et al. 1998: 28, fig. 1)

- Kouterslag 3 (Fig. 16: 1). Tijdens een vooronderzoek werd een hoge densiteit aan voornamelijk Romeinse sporen aangetroffen. Er werden in de proefsleuven minstens drie waterputten, een wegtracé (mogelijk met meerdere fasen), een aantal grote kuilen en

¹¹ De Clercq et al. 1998: 29

paalsporen aangetroffen, vermoedelijk afkomstig van meerdere erven. De hoge densiteit aan aardewerk, bouwmaterialen en metaalslakken wijst op een intensief gebruik gedurende de Romeinse periode.¹²

Fig. 16: Projectie van het opgravingsplan uit 1995 (De Clercq et al. 1998: 28, fig. 1) op de luchtfoto (© Bing maps), met aanduiding van het vooronderzoek van de KLAD aan Kouterslag 3 (rood 1), een terrein waar munten werden aangetroffen (2) en de plaats waar onderzoeken uit 1988 (3) en 1994 (4) plaats gevonden hebben, eveneens de Romeinse weg aangesneden werd (Vanhee 2013, 10, fig. 4).

Aansluitend op het onderzoeksgebied bevinden zich ten westen en ten zuiden van het onderzoeksgebied volgende archeologische waarden:

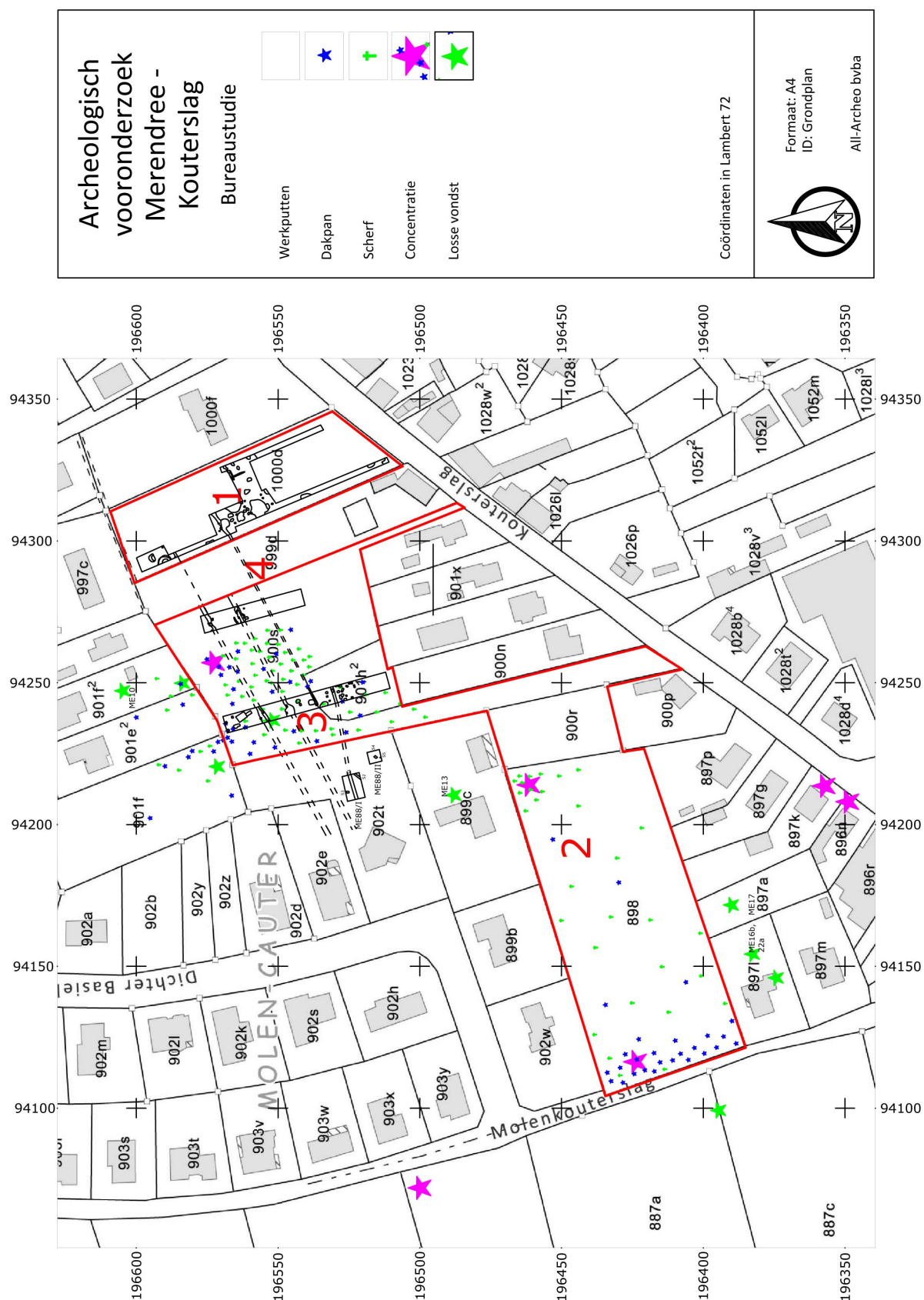
- CAI 971599: Dichter B. De Craenelaan 6 – Molenkouter. Bewoningssporen en vondstmateriaal uit de midden-Romeinse tijd, aangetroffen bij de bouw van een woning, aanleg van een waterput (1978) en aanleg van een cisterne (midden jaren 1980) door A. Deneve.¹³
- CAI 971543: Dichter B. De Craenelaan 8. Bewoningssporen (gracht, kuilen en paalkuil), evenals resten van ambachtelijke activiteit, meer bepaald metallurgie, hoofdzakelijk uit de tweede helft van de 2de tot 3de eeuw. Gevonden bij een noodopgraving uit 1988 (1988) (Fig. 16: 3). Verder ook de vondst van lithische artefacten uit het neolithicum. Volgens Wim De Clercq werden er ook artefacten uit de bronstijd aangetroffen.¹⁴
- CAI 971627: Molenkouterslag. Losse vondst van aardewerk uit de Romeinse tijd, aangetroffen bij bouwwerken (samen met de bouwwerken aan de nieuwe brug).¹⁵

¹² Vanhee 2013

¹³ De Clercq 1995: 57, Vermeulen/Semey 1988: 163

¹⁴ De Clercq 1995: 76, Semey/Rommelaere 1987: 153

¹⁵ De Clercq 1995: 60

- CAI 971597: Kouterslag I. Losse vondst van bouw materiaal en een munt (sestertius van Hadrianus), uit 134/135 tot 138 na Chr. Gevonden bij de aanleg van een ondergrondse garage eind jaren 1960 – begin jaren 1970 en werken in de tuin waar de opgestorte grond van de uitgegraven garage was terecht gekomen.¹⁶

In de omgeving van het onderzoeksgebied bevindt zich eveneens nog een groot aantal gekende archeologische waarden.

Ten noordoosten:

- CAI 155690: Dorpswegel I. Hier werden sporen aangetroffen zoals kuiltjes en paalgaten, maar ook van de flankerende grachten van de weg die de Dorpswegel kruist.¹⁷
- CAI 971126: Gerolfswal. Site met walgracht met oorspronkelijk 18de-eeuws huis, uitgebreid op het einde van de 19de eeuw. Pastorij en grachten. Dubbele wal beschermd als landschap bij KB van 10-04-1974.¹⁸
- CAI 152194: Plein Sint-Radiguniskerk. Het kerkhofareaal met cirkelvormige plattegrond kon min of meer afgebakend worden. Naast een grote hoeveelheid graven werden ook twee grafkelders gevonden, mogelijk uit de 18de eeuw.¹⁹

Ten oosten:

- CAI 206410: Dorp-oost. Onbepaalde sporen te zien op luchtfoto's.²⁰

Ten zuidoosten:

- CAI 206443: Grafheuvel uit de bronstijd, te zien op luchtfoto's.²¹
- CAI 206442: Diepestraat-noord. Onbepaalde sporen te zien op luchtfoto's.²²
- CAI 981: verkaveling gelegen tussen de Diepestraat en de Veldstraat. Bodemkundig onderzoek toonde aan dat dit oud akkerland is dat meerdere malen 2-spadesteken diep werd omgespit. Hierdoor zijn veel oude archeologische sporen verdwenen. Dit verklaart de grote hoeveelheid losse vondsten. Waterput, grachten en kuilen uit de nieuwe tijd en een rechthoekige kuil uit de vroeg-Romeinse tijd. Losse vondsten uit het mesolithicum, de metaaltijden, Romeinse tijd en Merovingische periode.²³
- CAI 971651: Diepestraat. Losse vondst uit het mesolithicum.²⁴
- CAI 971122: Kasteel van Merendree. In 1680: huis en brouwerij, eind 17de eeuw: huis verbouwd tot buitenverblijf, veranderingen in de 18de eeuw. Lusthof: kasteel, neogotische kapel en ruïnes van een 'Griekse' tempel. De site was gedeeltelijk omwald.²⁵
- CAI 971536: Kasteel ter Wallen. Vlakgraf uit de Romeinse tijd met een grafurne, fragmenten van een dolkmes en hertenschedel, gevonden in 1800.²⁶

Ten zuidwesten:

- CAI 971630: Molenkouterslag. Losse vondsten aardewerk en bouw materiaal uit de Romeinse tijd. Het aardewerk is sterk verweerd en het bouw materiaal bevat verschillende grote dakpanfragmenten.²⁷

16 De Clercq 1995: 55-56, De Clercq 1996: 93-196

17 De Clercq 2001: 218-219

18 Neyt 1989: 3-34; Martens 1991: 69-78.

19 Bauters/Mortier 2001: 220-221

20 Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa. Sporen zichtbaar op dia 22440. Dia afkomstig van dhr. Jacques Semey.

21 Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa. Sporen zichtbaar op dia 81811. Dia afkomstig van dhr. Jacques Semey.

22 Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa. Sporen zichtbaar op dia 81815. Dia afkomstig van dhr. Jacques Semey.

23 Informatie KLAD

24 De Clercq 1995

25 Neyt 1982: 96-105

26 Thoen 1998: 24-27

27 De Clercq 1995: 59

- CAI 971545: Schipdonkkanaal. Vondstenconcentratie hertshoornen uit de late bronstijd, waarvan drie bewerkt en doorboord om te gebruiken als wapen, samen met een grote hoeveelheid dierenbeenderen. Vondsten uit de midden-Romeinse tijd.²⁸
- CAI 206373: Hansbekestraat. Grafheuvel uit de bronstijd, te zien op luchtfoto's.²⁹
- CAI 206459: Molenkouterslag. Grafheuvel uit de bronstijd, te zien op luchtfoto's.³⁰

Fig. 18: Overzichtskartaal CAI (<http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/#>)

Ten westen:

- CAI 206385: Molenkouterslag. Kuilen te zien op luchtfoto's.³¹
- CAI 150496: Molenkouterslag. Losse vondst van een achttal Romeinse munten, waaronder een denarius van Septimius Severus en een denarius van Antoninus Pius, een sleutel, een riemplaatje en aardewerk.³²
- CAI 971628: Molenkouter. Verschillende prospecties, waarbij aardewerk, bouw materiaal, natuursteen en ijzerslakken werd aangetroffen uit de midden-Romeinse tijd. Verder bevindt zich op deze locatie ook een weg, aangetoond door boringen en luchtfotografie begin jaren 1990. Boringen wijzen ook op de aanwezigheid van een woonzone, waarschijnlijk met houtbouw.³³
- CAI 206449: Molenkouterslag. Grafheuvel uit de bronstijd te zien op luchtfoto's.³⁴
- CAI 971629: Molenkouterslag. Vierkante enclosure, vermoedelijk ouder dan 1771, want niet meer te zien op Ferraris, op het terrein waargenomen via baksteen- en steenpuin.

28 De Clercq 1993, Verlaeckt 1996.

29 Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa. Sporen zichtbaar op dia 4438. Dia afkomstig van dhr. Jacques Semey.

30 Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa. Sporen zichtbaar op dia 144535. Dia afkomstig van dhr. Jacques Semey.

31 Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa. Sporen zichtbaar op dia 108811. Dia afkomstig van dhr. Jacques Semey.

32 Vondstmelding door Marnix Van Daele.

33 De Clercq 1995: 61-75

34 Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa. Sporen zichtbaar op dia 101015. Dia afkomstig van dhr. Jacques Semey.

Ook resten van een weg, vastgesteld door luchtfoto's. Verder nog losse vondsten van aardewerk uit de midden-Romeinse tijd.³⁵

- CAI 206422: Molenkouterslag. Gracht uit de Romeinse tijd, te zien op luchtfoto's.³⁶

Ten noordwesten:

- CAI 971659: Molenkouterslag. Losse vondst uit het mesolithicum. Site met walgracht uit de middeleeuwen.³⁷
- CAI 971632: dichterb. De Craenelaan 11. Losse vondst van aardewerk en bouw materiaal uit de midden-Romeinse tijd. Prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd in 1995. Daarbij kwamen Romeinse sporen aan het licht, waaronder mogelijk een gracht en een depressie of poel.³⁸
- CAI 977016: Kanaal 1. Losse vondsten uit de steentijd, waaronder finaal-paleolithicum.³⁹
- CAI 971533: Merendree 2. Losse vondsten van lithisch materiaal uit de steentijd en van aardewerk uit de (volle) middeleeuwen.⁴⁰

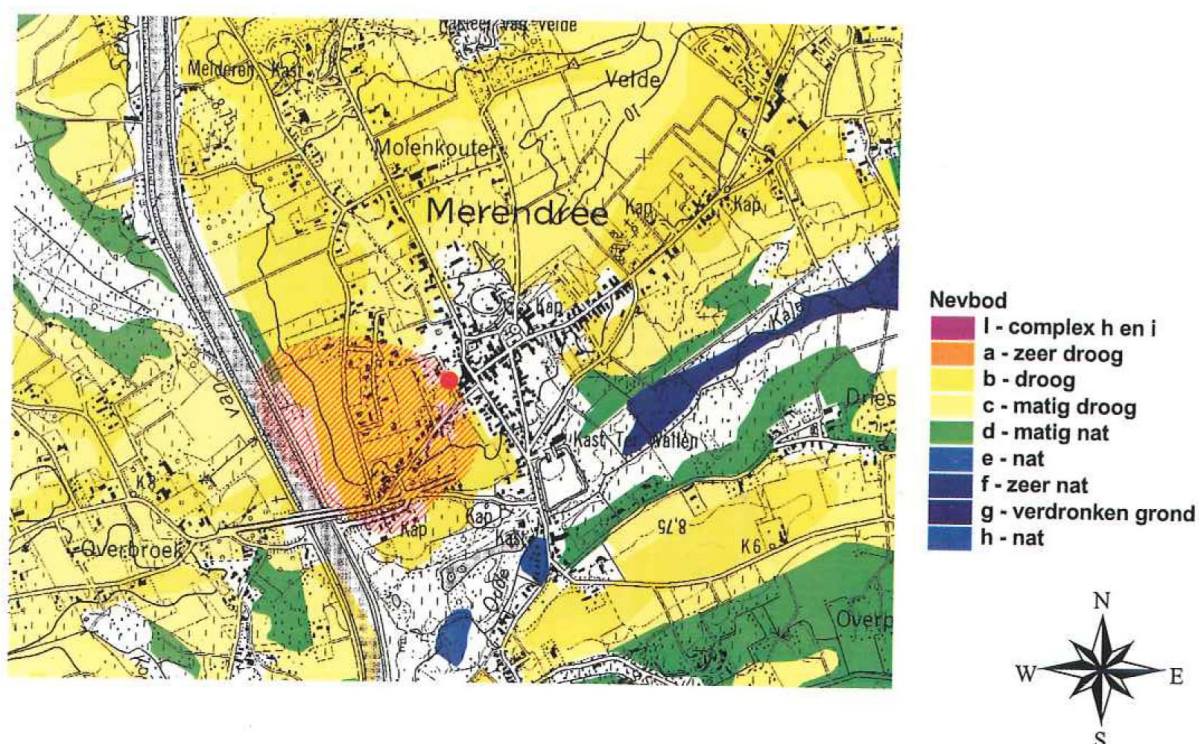

Fig. 19: Lokalisatie van de Romeinse nederzetting in Merendree en aanduiding van het onderzoek aan de Dorpswegel (De Clercq 2001: 218, fig. 1)

Verder weg van het onderzoeksgebied gelegen, bevinden zich nog andere sites. Daarvan worden Nevele – Merendreedorp en Merendree – Heilige Geeststraat kort aangeraakt als voorbeeld.

De archeologische opgraving te Nevele, Merendreedorp werd uitgevoerd in 2010 door de Kale-Leie Archeologische Dienst en bracht resten aan het licht uit de Romeinse periode en de vroege

³⁵ De Clercq 1995: 77

³⁶ Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa. Sporen zichtbaar op dia 101015. Dia afkomstig van dhr. Jacques Semey.

³⁷ De Clercq 1995

³⁸ De Clercq 1995: 65

³⁹ Van der Haegen 1998: 6-12

⁴⁰ Planqquaert 1924; Van der Haegen 1998: 6-12

en volle middeleeuwen. De resten uit de Romeinse periode zijn mogelijk te interpreteren als verdedigingsgracht, de resten uit de middeleeuwen omvatten sporen van bewoning.⁴¹

Aan de Heilige Geeststraat werd een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in 2013 door De Logi & Hoorne. Op een deel van het terrein een concentratie volmiddeleeuwse sporen aangetroffen. Het zou gaan om bewoningssporen.⁴²

Sinds het midden van de jaren 1980 en vooral sinds 1993-1995 is duidelijk geworden dat zich op de grote zandrug ten westen van het huidige dorpscentrum van Merendree en vlakbij de vertakking van de Kale, een uitgestrekte Gallo-Romeinse nederzetting bevond. Die woonkern ontwikkelde zich vermoedelijk langs een zandweg. Het tracé, komende uit het noordwesten, kon dankzij de luchtfotografische waarnemingen van J. Semey reeds over meer dan 500 m gevolgd worden. Het buigt ter hoogte van de kleine Romeinse agglomeratie, die Merendree is, naar het oosten en loopt dan parallel met de Kale voort. Zowel opgravingen als veldprospectie wijzen op een sterke Romeinse invloed vanaf het prille begin van de Flavische tijd (ca. 70 na Chr.). Vooral tijdens de late 2de en de 3de eeuw beleefde de site en opmerkelijke bloei.⁴³

Gegevens uit de overgangperiode van de Romeinse periode naar de vroege middeleeuwen zijn dan weer schaars. Tijdens één van de onderzoeken in de Molenkouterslag werd een glanzend gepolijste scherf van een zogenaamde schalurne aangetroffen. Deze aardewerkvorm wordt gerelateerd aan de Germanen en dateert uit de 5de eeuw na Chr.⁴⁴

Op basis van deze gegevens blijken zich binnen het onderzoeksgebied en in de onmiddellijke omgeving ervan zeer veel gekende archeologische waarden te bevinden. Deze dateren uit de steentijd, metaaltijden, Romeinse tijd, middeleeuwen en post-middeleeuwen en omvatten zowel resten van bewoning als van begraving en zelfs infrastructuur (wegen) en artisanale activiteiten. Zelfs resten uit de vroege middeleeuwen werden er al aangetroffen, hoewel erg schaars. Bovendien is het onderzoeksterrein volledig gelegen binnen de afgebakende zone waar de Romeinse nederzetting van Merendree gesitueerd wordt (Fig. 19). Dit alles geeft aan dat het potentieel voor het aantreffen van zeer diverse archeologische resten, zeer groot is.

41 De Logi/Van Cauwenbergh 2010: 67

42 De Logi *et al.* 2013: 23

43 De Clercq 2001: 218

44 De Clercq 1998b: 61-62

5 Resultaten proefsleuvenonderzoek

5.1 Toegepaste methoden & technieken

De totale af te graven oppervlakte bedroeg minstens 12,5 % van het te prospecteren terrein, respectievelijk 10 % door middel van proefsleuven en 2,5 % door middel van kijkvensters en/of dwarsseuven. De bovengrond werd verwijderd tot op het archeologisch leesbare niveau, bepaald door de leidinggevende archeoloog.

Tijdens het onderzoek werd de methode van continue sleuven gebruikt:

- parallelle proefsleuven ononderbroken over het volledige terrein;
- de afstand tussen de proefsleuven bedroeg niet meer dan 15 m (van middenpunt tot middenpunt);
- de minimale breedte van een sleuf was 2 m.

Hogerstaande bureaustudie wees voor aanvang van het onderzoek uit dat in het noordoosten van het onderzoeksterrein in het verleden reeds twee opgravingsseuven aangelegd werden. Deze gegevens kunnen voor dit deel van het terrein gebruikt worden om de hier gestelde onderzoeksvragen te beantwoorden. Belangrijk was wel dat de exacte ligging van deze opgravingsseuven gekend was. Daarom werden haaks op deze opgravingsseuven twee proefsleuven voorzien, enerzijds om de opgravingsseuven exact te localiseren en anderzijds om de bevindingen aan te vullen, zodat een voldoende groot percentage van het terrein onderzocht kon worden, om uitspraken te kunnen doen over de aard van de sporen en de densiteit aan sporen.

Alle sporen, werkputten en minstens één representatief bodemprofiel per werkput werden fotografisch vastgelegd. De profielen werden zo gekozen dat een overzicht verkregen werd van de bodemopbouw van het volledige onderzoeksgebied. Daarnaast werden alle hoofdmeetpunten, proefsleuven, vlakken, profielen, sporen en aanlegvondsten topografisch ingemeten.

Het projectgebied omvat een oppervlakte van circa 1,2 ha (11943 m²). Het onderzoek geeft volgende getallen als resultaat:

- Onderzoekbare zone: 11943 m²
 - Te onderzoeken zone door middel van proefsleuven = 10 % of 1194 m²
 - Te onderzoeken zone door middel van kijkvensters en dwarsseuven = 2,5 % of 299 m²
- Onderzochte oppervlakte:
 - Aantal aangelegde werkputten: 7 = 1427 m²
 - Aantal aangelegde kijkvensters: geen

In overleg met Onroerend Erfgoed en KLAD werd besloten dat tijdens deze fase van het onderzoek de aanleg van kijkvensters meer verstoring zou betekenen van het bodemarchief dan dat het kenniswinst zou inhouden.

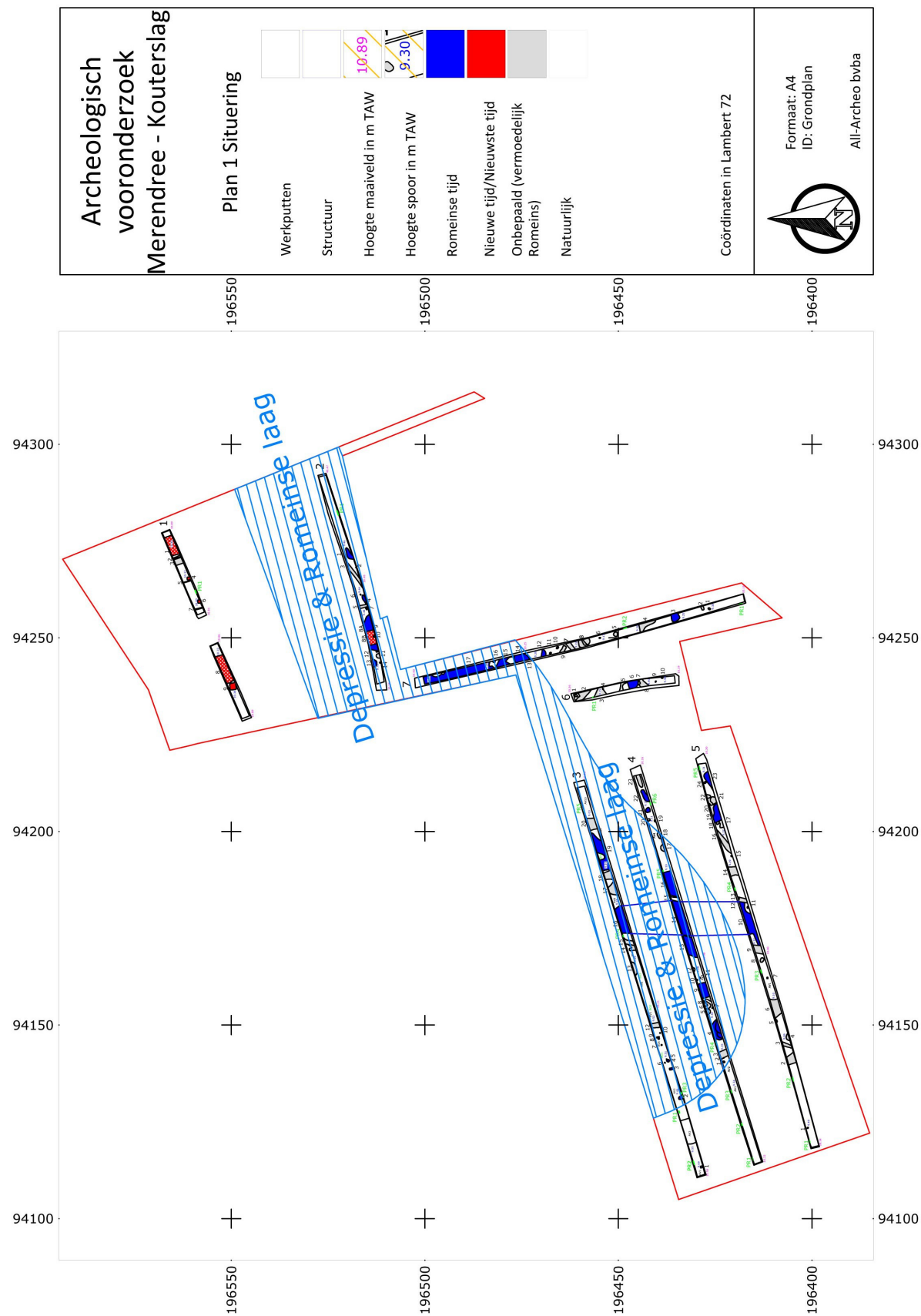

Fig. 20: Situering

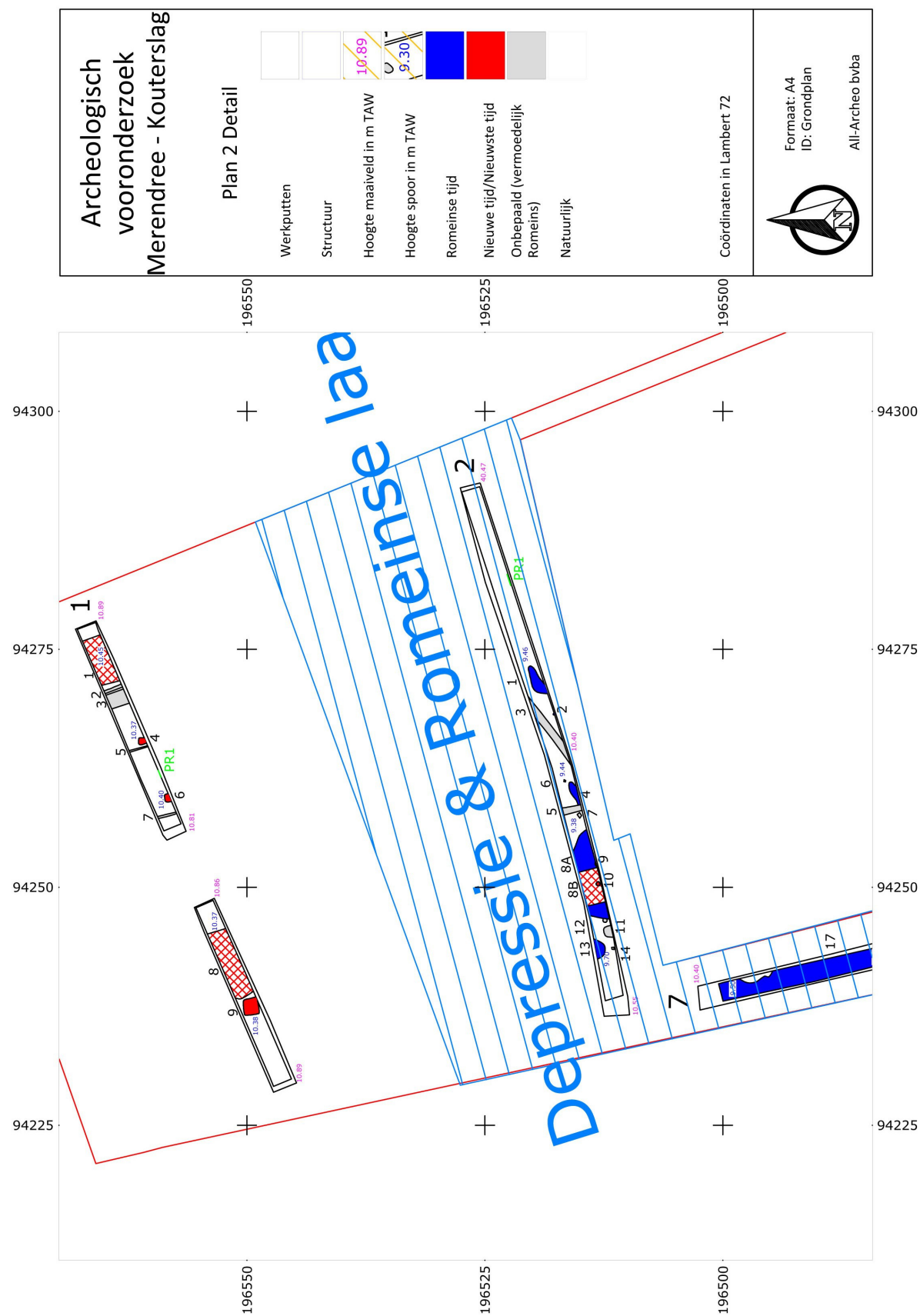

Fig. 21: Detail noordoosten

5.2 Bespreking sporen

5.2.1 Noordelijke zone (WP1-2)

Werkput 1

In het noordoosten van het terrein werd een sleuf gegraven (WP1) tot net onder de teelaarde, om de locatie van de twee opgravings sleuven die op het terrein aanwezig zouden zijn, te lokaliseren. Deze werden geregistreerd onder de spoornummers WP1S1 en WP1S8. In de opgravings sleuven werden de resten van een wegtracé aangetroffen, een reeks paalkuilen en kuilen met heel wat nederzettingssafval, maar ook restanten van een ovenconstructie.⁴⁵

Het archeologisch niveau bleek zich in het oosten van werkput 1 op geringe diepte te bevinden, met name op 48 cm onder het maaiveld. Dit was meteen onder het pakket teelaarde. Het oosten van werkput 1 werd dan ook aangelegd op het archeologisch niveau. Daarin werden een greppeltje (WP1S3) en ploegsporen (WP1S2, WP1S5 en WP1S7) aangetroffen, met een homogene bruinigrijze vulling, en een noord-zuid oriëntatie. Ze leverden geen vondstmateriaal op, waardoor de datering onduidelijk is. De ploegsporen hebben slechts een gemiddelde breedte van 25 cm. Enkel WP1S3 heeft met 1,6 m een grotere breedte. In deze zone werden ook nog enkele spitsporen aangetroffen, vaak naast de vermelde greppeltjes. Deze werden niet afzonderlijk geregistreerd.

Fig. 22: WP1S2 (rechts) en WP1S3 (links)

Fig. 23: WP1S6

Naast een greppeltje en ploegsporen werden in deze zone ook nog enkele kuilen vastgesteld, die op basis van stratigrafische relaties vermoedelijk te dateren zijn in de nieuwe of nieuwste tijd. De vulling van de sporen was namelijk nog zichtbaar in het onderste deel van de teelaarde. Het bovenste deel van de teelaarde was opnieuw gehomogeniseerd door bewerking. Het betreft WP1S4, WP1S6 en WP1S9. Ze hebben doorgaans een rechthoekige vorm en een donkere grijsgele gevlekte vulling.

Werkput 2

Ten zuiden werd parallel aan de eerste, een tweede sleuf gegraven (WP2). Hier bevond het archeologisch niveau zich opmerkelijk dieper, met name op een diepte van 1 m. Ook hier werd nog één van de twee oudere opgravings sleuven vastgesteld onder WP2S8B.

⁴⁵ De Clercq *et al.* 1998

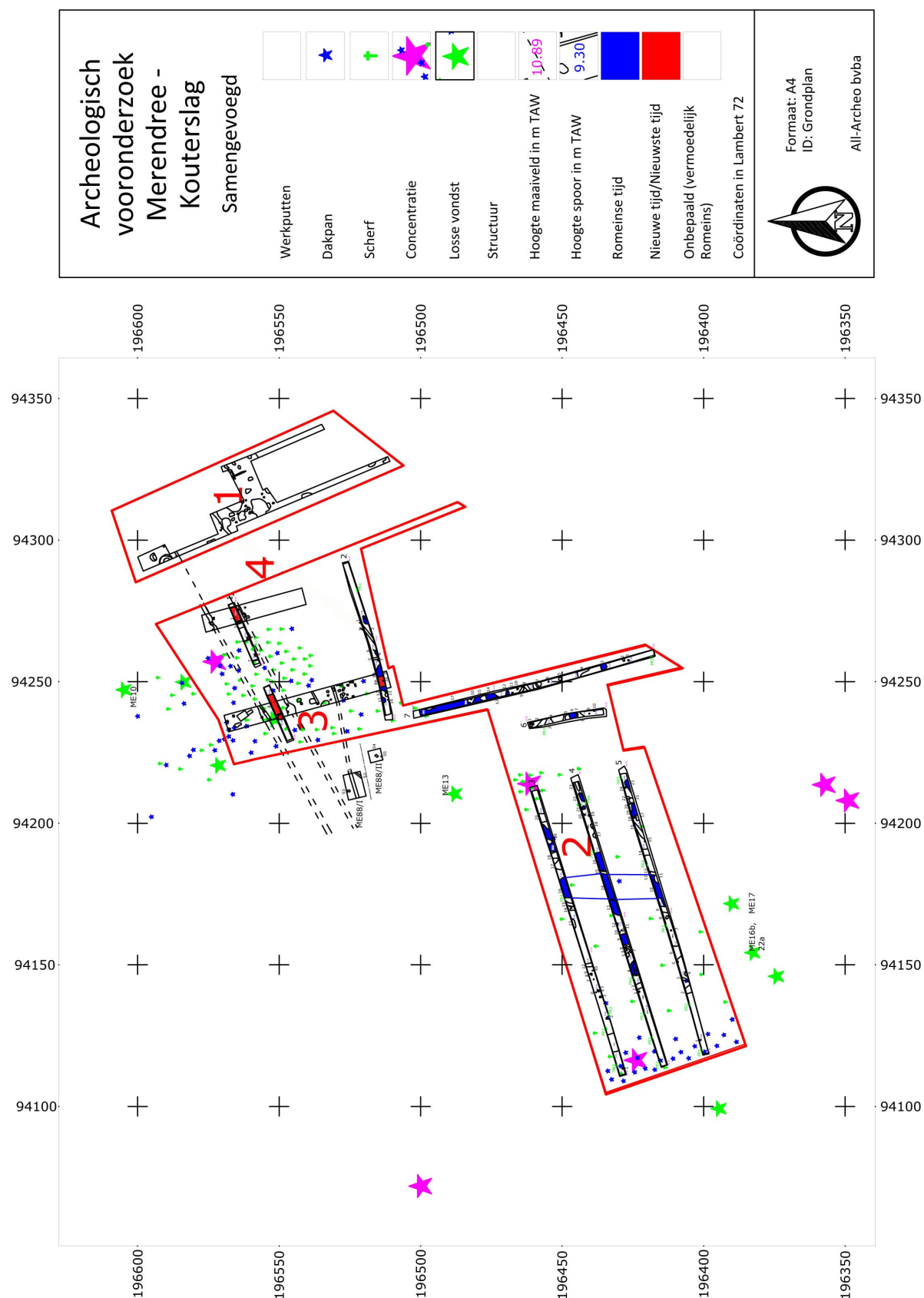

Fig. 24: Samengevoegd plan. Overzicht van de reeds gekende archeologische resten binnen het onderzoeksgebied en de nabije omgeving (gebaseerd op De Clercq 1995, De Clercq et al. 1998: 28, fig. 1 en Vanhee 2013), gecombineerd met de aangelegde proefsleuven

Verder bevatte werkput 2 nog twee greppels: WP2S3 en WP2S5. Ze hebben een homogene donkerbruine vulling. WP2S3 heeft een noordoost-zuidwest oriëntatie, een gemiddelde breedte van 80 cm en een diepte van 30 cm. WP2S5 heeft een noord-zuid oriëntatie en een gemiddelde breedte van 70 cm. Helaas bevatten ze geen vondstmateriaal, waardoor een datering voorlopig onduidelijk is. Wel kan gesteld worden dat de vulling van de greppels aansluit bij de vulling van de andere sporen in werkput 2, die in de Romeinse periode kunnen geplaatst worden.

Fig. 25: WP2S3

Fig. 26: Detail WP2S3

Fig. 28: WP2S2

Fig. 27: WP2S14 (links) en WP2S13 (rechts)

Daarnaast werden verschillende paalsporen (WP2S2, WP2S6, WP2S7, WP2S10, WP2S12 en WP2S14, met afmetingen tussen 18 en 33 cm) en kuilen/paalkuilen – het onderscheid tussen beide is moeilijk te maken zonder coupes en met slechts een beperkt ruimtelijk inzicht – (WP2S4, WP2S8, WP2S11 en WP2S13, met afmetingen tot 8,65 m) aangetroffen. Het zijn de voornaamste sporencategorieën in deze werkput. Ze hebben doorgaans een ronde tot ovale vorm en een homogene donkerbruine vulling. WP2S12, WP2S13 en WP2S14 wijken af en hebben een donkere bruingele gevlekte vulling.

Fig. 29: WP2S8A op de voorgrond en WP2S8B op de achtergrond

WP2S4 (V003) leverde zeven wandfragmenten van een rode transportamfoor, een wandfragment van een amfoor en drie wand- en een randfragment van een kookpot in reducerend aardewerk op. In WP2S13 (V005) werd een wandfragment Lowlands ware aangetroffen.

Uit WP2S1 (V001) werden een wandfragment van een rode transportamfoor,⁴⁶ een wandfragment reducerend aardewerk en een wandfragment handgevormd aardewerk gerecupereerd. Het spoor is een kuil met een homogene donkerbruine vulling.

Een opmerkelijke vondst in deze werkput is de aanwezigheid van een bandje verbrande leem: WP2S9. Het is onduidelijk hoe dit geïnterpreteerd mag worden. Misschien betreft het de resten van een oven, zoals er ook één aangetroffen werd bij het onderzoek van de opgravingsgleuven. Het lijkt echter dat het een vergraving door de opgravingsgleuf betreft. WP2S8B is namelijk de vulling van één van de opgravingsgleuven. Het doorsnijdt een grote Romeinse kuil, die onregelmatig van vorm is.

WP2S8B (V004) bevatte twee wandfragmenten kruikwaar, negen wandfragmenten van een kookpot in reducerend aardewerk, drie wandfragmenten van een dolium en twee fragmenten dakpan.

Fig. 30: WP2S9

Fig. 31: WP7S3

⁴⁶ Hieronder wordt een kruikamfoor verstaan.

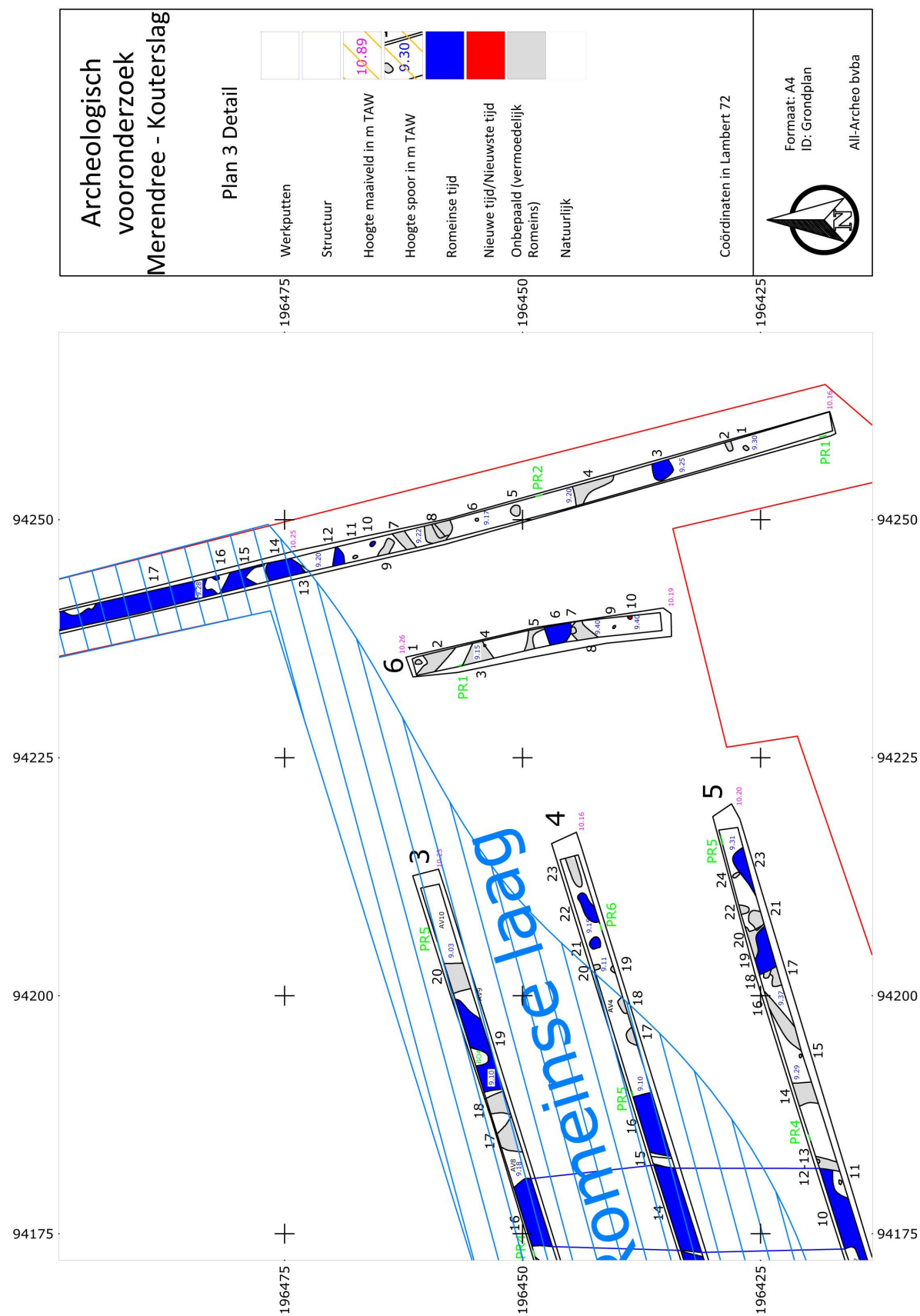

Fig. 32: Detail centrale zone

5.2.2 Centrale zone (WP6-7)

Sporen werkput 7

De sleuf haaks op de Kouterslag (WP7) toont een lagere densiteit aan sporen ter hoogte van Kouterslag en de densiteit neemt verder naar het noorden toe. Dit hangt samen met de topografie: het archeologisch niveau is aan de Kouterslag vrij ondiep (ca. 80 cm) en wordt dieper naar het noorden (en naar werkput 2) toe (1,12 m). Opnieuw bevat deze sleuf erg veel paalsporen (WP7S6, WP7S10, WP7S11 en WP7S13) en kuilen (WP7S1-3, WP7S5, WP7S8-9 en WP7S16), die qua vulling en vorm aansluiten bij de sporen in werkput 2. De paalsporen hebben een gemiddelde diameter van 65 cm. De kuilen hebben een maximale breedte die te situeren is tussen 2 en 3 m. WP7S3 en WP7S10 leverden vondstmateriaal op, die de sporen in de Romeinse tijd dateert. Een wandfragment reducerend aardewerk van een kookpot is afkomstig van WP7S10 (V038). WP7S3 is een ronde kuil met een homogene donkere geelbruine vulling, een diameter van 2,13 m en een diepte van 80 cm. Onderaan het spoor werd de vulling erg vochtig. WP7S3 (V037) leverde een wandfragment kruikwaar en een wandfragment van een mortarium op.

Fig. 33: WP7S10

Fig. 34: WP7S11

Werkput 7 bevatte echter ook enkele greppels (WP7S4, WP7S7, WP7S12, WP7S14, WP7S15 en WP7S17). Ze hebben een homogene donkere bruingele vulling. WP7S8 heeft een noordoost-zuidwest oriëntatie en een gemiddelde breedte van 1,10 m. WP7S4 heeft een oost-west oriëntatie en een gemiddelde breedte van 1,65 m. De oriëntatie van de andere greppels is onduidelijk. Mogelijk is ook WP7S15 een greppel, hoewel deze een behoorlijk onregelmatige vorm kent. De homogene donkere bruingrijze vulling sluit aan bij de vulling van de greppels in werkput 2 (zie hoger) en die in werkputten 3-6 (zie verder).

Fig. 35: WP7S7

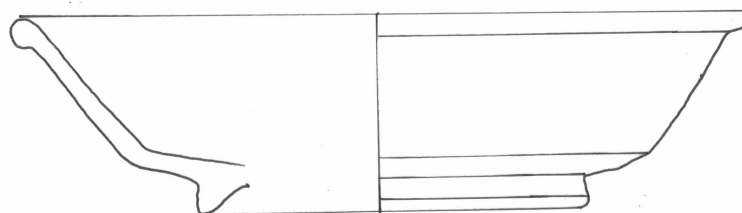

Fig. 36: WP7S12, schaal 1/2

Vondstmateriaal

WP7S12 (V040 en V041) bevatte een volledig profiel van een terra sigillata kom,⁴⁷ een wandfragment kruikwaar, twee bodem- en vier wandfragmenten van een kookpot in reducerend aardewerk en een bodemfragment handgevormd aardewerk. WP7S14 (V042 en V043) leverde twee rand- en een bodemfragment van een terra sigillata kom,⁴⁸ twee bodem- en 14 wandfragmenten kruikwaar, een randfragment van een kom in oxiderend aardewerk,⁴⁹ een randfragment van een kom in reducerend aardewerk, een rand- en een wandfragment van een beker in reducerend aardewerk, een bodem-, een rand- en 14 wandfragmenten van een kookpot in reducerend aardewerk, een randfragment van een bord in reducerend aardewerk, een bodem- en drie wandfragmenten van een mortarium, twee rand- en 11 wandfragmenten van een kookpot in handgevormd aardewerk en een wandfragment van een dolium op, evenals een rand- en een wandfragment van een tegula.

Uit WP7S15 (V045) werd een wandfragment terra sigillata, een randfragment van een zogenaamde Tongerse beker,⁵⁰ een wandfragment kruikwaar en een wandfragment reducerend aardewerk gerecupereerd werden.

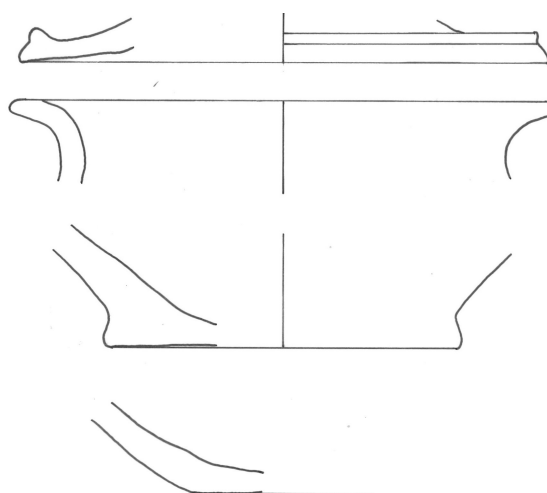

Fig. 37: V049, schaal 1/2

WP7S16 bevatte een randfragment van een kom in Lowlands ware op en WP7S17 (V047 en V049) bevatte een wandfragment terra sigillata, twee wandfragmenten gevefde waar, een randfragment van een Pompeiaans Rood bord,⁵¹ een wandfragment kruikwaar, 11 wandfragmenten van een rode transportamfoor, een wandfragment van een amfoor, een bodem- en negen wandfragmenten van een kookpot in reducerend aardewerk, een randfragment van een deksel in reducerend aardewerk, drie wandfragmenten van een mortarium en twee rand- en een wandfragment handgevormd aardewerk van een bord, dat aan de binnenzijde afgeschraapt is. Daarnaast bevatte het spoor ook nog een rand- en twee wandfragmenten van een tegula.

47 Dragendorff 18/31, laatste kwart 1ste tot eerste kwart 2de eeuw

48 Dragendorff 27, 1ste-midden 2de eeuw

49 Vermeulen 1992, 98, type 3, 2de eeuw

50 Vanvinckenroye 1991, 120, type 525-526, tweede helft 2de tot eerste helft 3de eeuw

51 Vermeulen 1992, 89, type 2, laatste kwart 1ste tot begin 3de eeuw

Fig. 38: V043

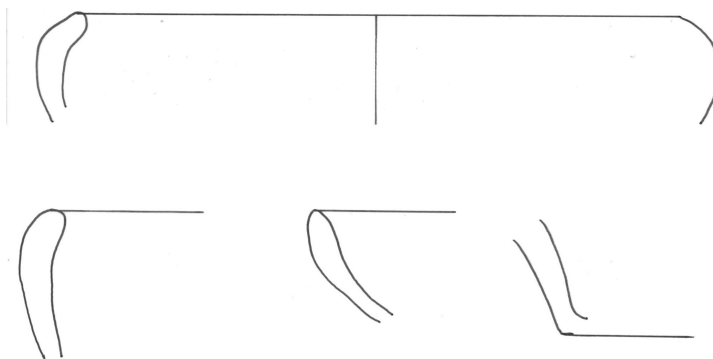

Fig. 39: V047, schaal 1/2

Fig. 40: WP7S4

Fig. 41: WP7S15

Werkput 6

Parallel aan deze sleuf werd in het centrale deel van het terrein een kortere sleuf (WP6) gegraven. Deze bevatte eveneens enkele greppels. WP6S2 heeft een homogene donkerbruine vulling en een noordwest-zuidoost oriëntatie. WP6S3 heeft een oost-west oriëntatie en oversnijdt paalspoor WP6S4. In deze zone bevinden zich opnieuw verschillende paalsporen en kuilen. WP6S4 is een rond paalspoor met een homogene donkergrijze vulling en een diameter van 20 cm.

Fig. 43: WP6S3-4

Fig. 42: Detail WP6S6-7

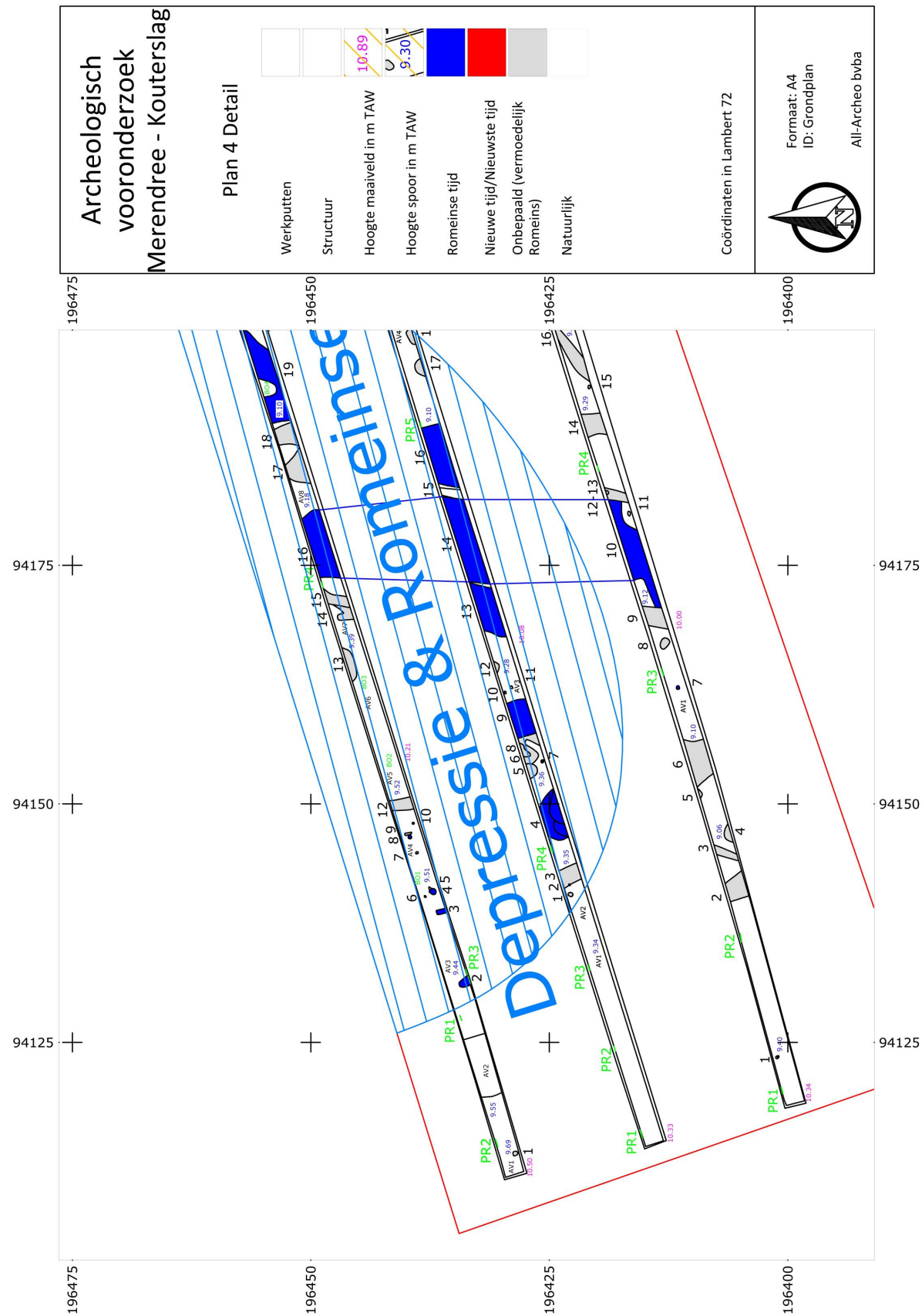

Fig. 44: WP6S5-8

WP6S6 is een ronde kuil met een homogene donkergrijze vulling. Het spoor heeft een breedte van 2,64 m en een diepte van 1,02 m. WP6S6 (V036) bevatte een bodemfragment terra sigillata, drie wandfragmenten van een beker in reducerend aardewerk, een wandfragmenten van een rode transportamfoor en een wandfragment handgevormd aardewerk. Als laatste bevatte deze werkput ook nog een recent spoor: WP6S10. Het is een vierkant paalspoor met ronde kern, die een sintelrijke vulling heeft en hierdoor te plaatsen is in de nieuwe of nieuwste tijd.

Fig. 45: WP6S10

5.2.3 Westelijke zone (WP3-5)

Tot slot werden drie sleuven gegraven op het westelijke deel van het terrein, aan de Molenkouterslag (WP3-5). Het niveau was hoger en minder diep gelegen in het westen (op 9,40 tot 9,69 m TAW en een diepte van 80 cm) en in het zuiden van het terrein (op 9,31 m TAW en een diepte van 89 cm). Naar het noorden toe zakt het archeologisch niveau. Aangezien hier niets van te merken is aan het oppervlak, lijkt het er op dat het terrein genivelleerd werd in het verleden.

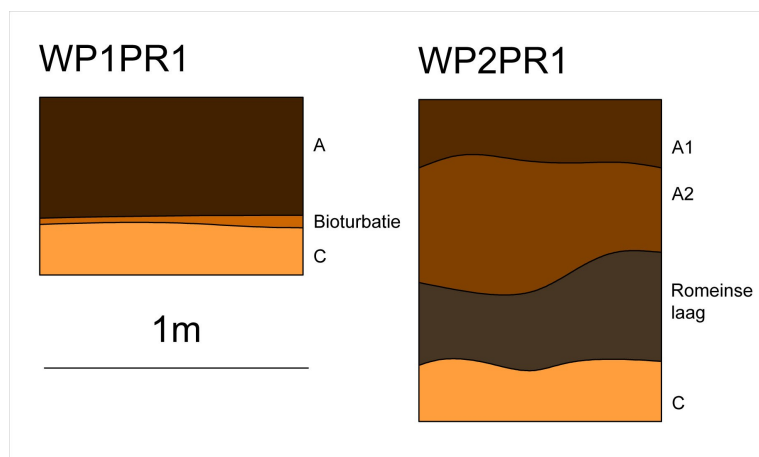

Fig. 47: Voorbeeld van een profiel op een geërodeerde zone (links) en een profiel ter hoogte van de depressie (rechts)

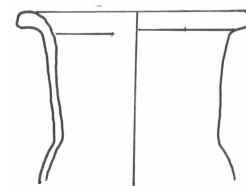
De densiteit aan sporen is vrij laag in het westen en neemt verder naar het oosten toe. Het niveau werd hier aangelegd op de overgang met de C-horizont, door de afwezigheid van sporen in de (dunne) Romeinse laag. Dit stemt overeen met de spreiding van vondsten in de Romeinse laag. Vooral de aanwezigheid van grote hoeveelheden bouwkeramiek is opvallend. De spreiding van vondsten is beperkter in het westen en zuiden van het terrein en neemt toe naar het oosten en noorden. Dit beeld is mogelijk het gevolg van post-depositionele processen. De vondsten kunnen van de hoger gelegen delen van het terrein geërodeerd zijn naar de lager gelegen delen. De meeste vondsten zijn te situeren ter hoogte van de depressie op het terrein, wat aansluit bij de hypothese van post-depositionele processen. De goede bewaring ervan werd nadien bewerkstelligd door het nivelleren van het terrein, waardoor de lager gelegen delen net opgehoogd werden.

De prospectieresultaten van eerder onderzoek, tonen dat vondstenconcentraties vooral te situeren zijn aan de Molenkouterslag en in het noorden van het terrein. Dit blijken net de zones te zijn waar het archeologisch niveau zich het minst diep onder het maaiveld bevindt. Hier werd het bodemarchief vermoedelijk reeds aangetast. De vondstenconcentraties die aangetroffen werden tijdens eerder onderzoek zijn immers mogelijk te verklaren door de landbouwactiviteiten, die op deze plaatsen de Romeinse laag of zelfs het archeologisch niveau aansneden. Aanwijzingen hiervoor zijn bijvoorbeeld vastgesteld in werkput 1, waar ploegsporen aangetroffen werden op de overgang naar de C-horizont.

Fig. 48: WP3AV2

De aanwezigheid van een aardewerkdepot in het westen van werkput 3 (AV2), is bijzonder. Het aardewerkdepot bevatte erg kwalitatief hoogstaande terra nigra borden en een beker. Een aantal fragmenten werd ingezameld om een inschatting te kunnen maken van de aard en vorm van de vondsten. De rest werd echter in situ gelaten, zodat de contextuele gegevens nog steeds beschikbaar zijn. Om deze fragiele vondsten af te dekken, werd een laag geotextiel aangebracht. Daarboven werd een laag aarde gelegd, een signalisatielint aangebracht, daarboven opnieuw aarde, gevolgd door een nieuwe laag geotextiel en tot slot de opvulling van de sleuf.

Het depot bestaat uitsluitend uit terra nigra en omvat twee rand- en vier wandfragmenten van een fles,⁵² 22 wandfragmenten die afschilferen en afkomstig zijn van een bord,⁵³ zes rand-, vier bodem- en 14 wandfragmenten van een bord met opgebolde bodem⁵⁴ en drie bodem-, zes rand- en negen wandfragmenten van een tweede bord⁵⁵ met opgebolde bodem. Eén van de wandfragmenten vertoont een fragment van een stempel.

Fig. 49: V007, schaal 1/2

Fig. 50: Fragment met stempel (WP3AV2, V007)

52 Vanvinckenroye 1991, 28, type 77-81, 1ste eeuw

53 Vermeulen 1992, 84, type 5, 1ste-2de eeuw

54 Vermeulen 1992, 84, type 5, 1ste-2de eeuw

55 Vermeulen 1992, 84, type 3, 1ste-2de eeuw

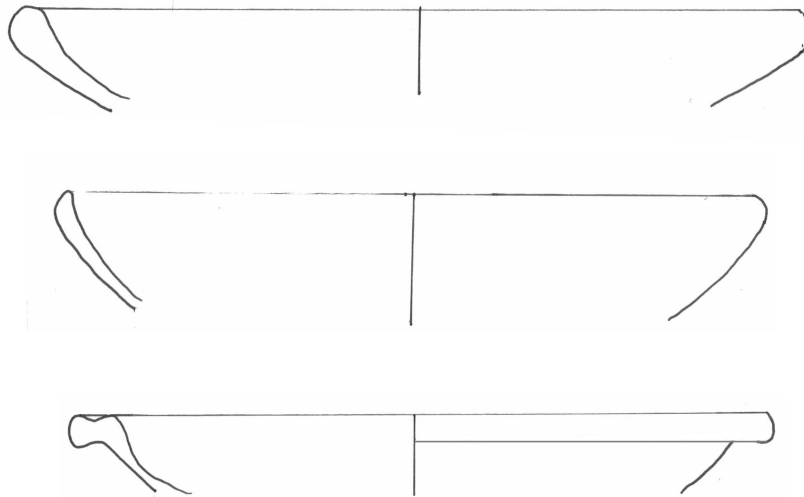

Fig. 51: V007, schaal 1/2

Fig. 52: V007

Werkput 3

Een eerste spoor dat vermeld dient te worden, is WP3S3. Het spoor is langwerpig, heeft een gemiddelde breedte van 48 cm en heeft een vulling van brokjes dakpan. Het spoor werd zichtbaar ter hoogte van de Romeinse laag. Misschien is het een aanwijzing voor de aanwezigheid van steenbouw op de site. Hier en daar werd ook een fragment Doornikse kalksteen aangetroffen (zie verder), maar onweerlegbare aanwijzingen voor resten van steenbouw werden niet aangetroffen tijdens het uitgevoerde vooronderzoek.

Fig. 53: WP3S3

Greppels omvatten WP3S11 en WP3S15-20.

Het gaat om een homogene groep. Ze hebben allemaal een noord-zuid oriëntatie en een donkere bruinzwarte gevlekte vulling. Ze hebben een breedte tussen 1,20 en 7,15 m. Vondstmateriaal plaatst WP3S16 en WP3S19 in de Romeinse periode.

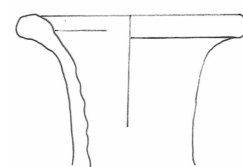

Fig. 54: WP3S16, schaal 1/2

In WP3S16 (V018) werden een rand-, twee oor- en 12 wandfragmenten kruikwaar,⁵⁶ een wandfragment Lowlands ware, een wandfragment van een mortarium, vier wandfragmenten van een kookpot in reducerend aardewerk en een wandfragment van een imbrex aangetroffen. WP3S19 (V019) leverde een bodem- en vier wandfragmenten kruikwaar op, evenals een rand- en wandfragment van een bord in reducerend aardewerk en een wandfragment handgevormd aardewerk.

Fig. 55: WP3S19

Fig. 56: WP3S4-5

Verder werden diverse paalsporen aangetroffen: WP3S1, WP3S5-8 en WP3S10. De paalsporen in deze zone hebben een ronde tot ovale vorm en een donkere bruinrijze gevlekte vulling. WP3S8 is te dateren in de Romeinse periode, op basis van vondstmateriaal. Het bevatte drie bodemfragmenten van een terra sigillata kom en een bodemfragment van een terra sigillata bord. Enkele paalsporen werden aangetroffen op een hoger niveau, zoals WP3S4-5. Deze tekende zich af in de Romeinse leeflaag. Aangezien de Romeinse leeflaag dateert uit de 1ste tot 3de eeuw,

⁵⁶ Vanvinckenroye 1991, 92, type 411, tweede helft 1ste eeuw

lijken deze sporen te plaatsen in de 3de eeuw of jonger. Ze zijn dus mogelijk laat-Romeins of vroegmiddeleeuws.

De kuilen bestaan uit WP3S4, WP3S9 en WP3S12-14. WP3S4, WP3S9 en WP3S12 zijn vrij kleine sporen, die misschien ook geïnterpreteerd kunnen worden als paalspoor. Ze zijn rond tot ovaal van vorm. Hun vulling is donker bruinzwart gevlekt en sluit aan bij de vulling van de greppels in werkput 3. WP3S4 kan gedateerd worden in de Romeinse periode, op basis van vondstmateriaal. Het bevatte een verbrand wandfragment van een dolium.

WP3S13 en WP3S14 zijn grotere kuilen. WP3S13 lijkt rond van vorm, terwijl WP3S14 onregelmatig van vorm is. Ook deze kuilen hebben een donkere bruinzwarte gevlekte vulling. Ze bevatten helaas geen vondstmateriaal.

Werkput 4

Greppels omvatten WP4S3, WP4S6, WP4S8-9, WP4S13-16 en WP4S22-23. De greppels hebben een noord-zuid oriëntatie, net zoals de greppels in werkput 3. Enkel WP4S3 wijkt hiervan af, met een noordwest-zuidoost oriëntatie. WP4S3, WP4S6 en WP4S8 hebben een homogene donkerbruine vulling. WP4S9 en WP4S13-16 hebben een donkere grijsbruine gevlekte vulling. WP4S22-23 hebben tot slot een donkere grijszwarte gevlekte vulling. De vulling van de laatste twee groepen sluit aan bij die van de greppels in werkput 3.

Fig. 57: WP4S2-3

WP4S9, WP4S13-14, WP4S16 en WP4S22 bevatten vondstmateriaal dat de sporen dateert in de Romeinse periode. WP4S9 (V023) bevatte een wandfragment terra sigillata, een wandfragment van een beker in reducerend aardewerk en drie wandfragmenten handgevormd aardewerk. Een randfragment van een kom met naar binnen staande rand in reducerend aardewerk is afkomstig uit WP4S13 (V024). WP4S14 (V026 en V027) leverde een randfragment terra sigillata, een bodemfragment van een Pomeiaans Rood bord, vier wandfragmenten kruikwaar, drie wandfragmenten van een rode transportamfoor, twee wandfragmenten van een mortarium, zeven wandfragmenten reducerend aardewerk van een kookpot en een randfragment van een tegula op. Uit WP4S16 (V028) werden een bodem- en twee wandfragmenten kruikwaar gerecupereerd, evenals twee wandfragmenten faience. Mogelijk zijn deze laatste intrusief. WP4S22 (V030) bevatte nog een wandfragment van een rode transportamfoor en twee randfragmenten handgevormd, geglad aardewerk, van een bord.⁵⁷

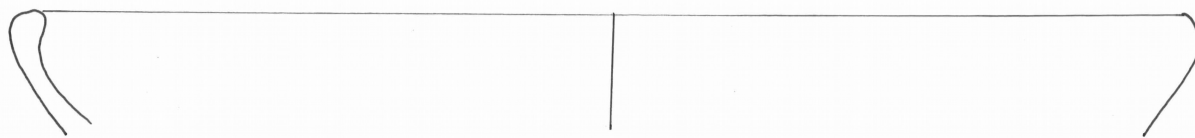

Fig. 58: WP4S22, schaal 1/2

De paalsporen in werkput 4 bestaan uit WP4S1-2, WP4S7, WP4S10 en WP4S11. Ze zijn rond van vorm, met een gemiddelde diameter van 30 cm, en hebben een donkere bruinrijze gevlekte vulling, zoals de paalsporen in werkput 3. Geen van de paalsporen in werkput 4 bevatte vondstmateriaal.

⁵⁷ Vermeulen 1992, 105, type 4, 1ste-2de eeuw

Fig. 59: WP4S21

Fig. 60: WP4S4

Kuilen zijn WP4S5, WP4S12 en WP4S17-21. Het gaat allemaal om relatief kleine, ronde sporen, die mogelijk ook als paalspoor te interpreteren zijn. Ze hebben een donkere bruingele gevlekte vulling. Een oorfragment van een rode transportamfoor en een wandfragment van een kookpot in reducerend aardewerk zijn afkomstig van WP4S21 (V029).

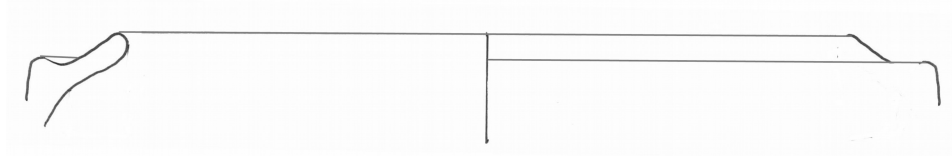

Fig. 61: WP4S4, schaal 1/2

Enkel WP4S4 wijkt hiervan af. WP4S4 is een ronde kuil met drie vullingen: centraal een homogene donkerbruine vulling, daarnaast een witgele gevlekte vulling en een homogene grijze, buitenste vulling. Op basis van de omvang en de vulling werd gedacht dat dit spoor mogelijk een waterput was. Een boring toont echter slechts een diepte van 48 cm, waardoor het waarschijnlijk geen waterput is. WP4S4 (V022) leverde twee wandfragmenten Pompeiaans Rood aardewerk op van een bord, een wand- en een oorfragment kruikwaar en een wandfragment handgevormd aardewerk.

Werkput 5

Greppels omvatten WP5S2-3, WP5S6, WP5S9-10, WP5S12, WP5S14, WP5S16, WP5S19 en WP5S24. Opnieuw hebben de meeste greppels een noord-zuid oriëntatie. WP5S2 heeft echter een noordwest-zuidoost oriëntatie. WP5S6 lijkt zowel een noordwest-zuidoost als een noord-zuid oriëntatie te hebben. Mogelijk zijn het twee greppels die elkaar oversnijden, of bevindt zich tegen de greppel een kuil of poel. Gezien de ruimtelijk beperking van een proefsleuvenonderzoek was het moeilijk hier meer inzicht in te verkrijgen. Ook WP5S16 heeft een afwijkende oriëntatie, met name een noordoost-zuidwest oriëntatie. Alle greppels hebben een donkere bruingele gevlekte vulling.

WP5S10 en WP5S19 bevatten vondstmateriaal dat de sporen in de Romeinse periode dateert. WP5S12 bevatte helaas geen vondstmateriaal. Wel kon vastgesteld worden dat het spoor een Romeinse greppel, WP5S10, oversnijdt. Hierdoor is WP5S12 te plaatsen in de Romeinse periode of is het spoor jonger.

Fig. 62: WP5S12-13

Fig. 63: WP3S15-16

De werkputten 3 tot en met 5 bevatten diverse greppels. Slechts één daarvan lijkt over de verschillende werkputten gevolgd te kunnen worden: WP3S16, WP4S14 en WP5S10. Deze heeft een donkere grijsbruine gevlekte vulling, een breedte van 8,65 m en een noord-zuid oriëntatie. Vondstmateriaal wijst op een datering in de Romeinse tijd.

WP5S10 (V033) leverde een wandfragment terra sigillata, een wandfragment kruikwaar en een wandfragment reducerend aardewerk op. WP5S19 (V050) bevatte een bodemfragment van een terra sigillata kom,⁵⁸ een randfragment van een terra nigra fles, een wandfragment van een Pompeiaans Rood bord, vier wandfragmenten van een rode transportamfoor, een wandfragment van een amfoor, twee rand- en twee wandfragmenten van een mortarium, vijf wandfragmenten van een kookpot in reducerend aardewerk en een rand- en twee wandfragmenten van een kom of bord in handgevormd aardewerk.⁵⁹ Daarnaast bevatte het spoor ook nog metalen vondsten, die verder aan bod komen.

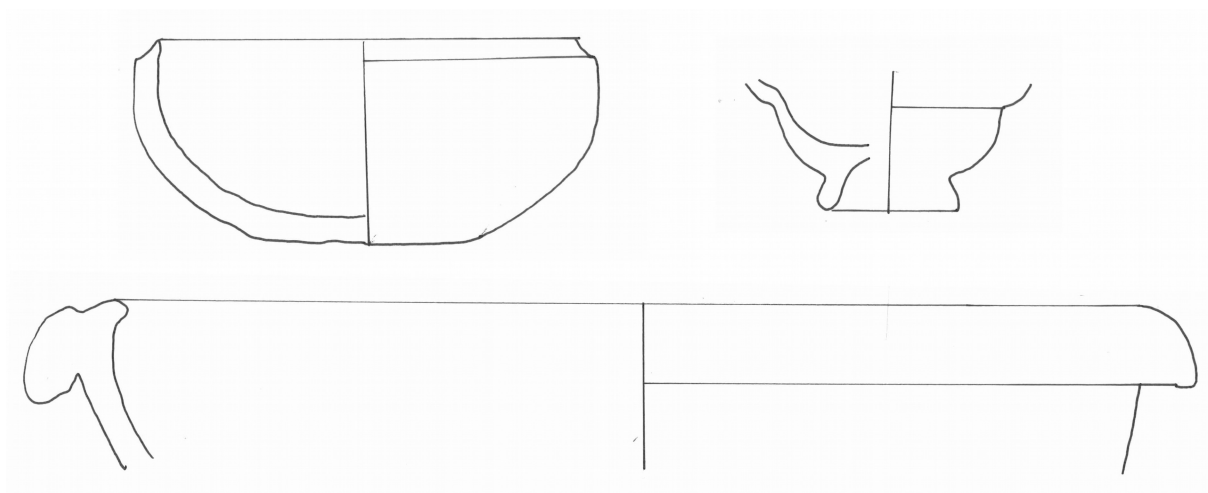

Fig. 64: WP5S19, schaal 1/2

⁵⁸ Dragendorff 27, 1ste-midden 2de eeuw

⁵⁹ Vermeulen 1992, 105, type 5, tweede helft 2de eeuw

Paalsporen omvatten WP5S1, WP5S7, WP5S11, WP5S13 en WP5S15. De paalsporen zijn ovaal van vorm en hebben een gemiddelde diameter van 40 cm. Enkel WP5S11 is eerder rechthoekig, met zijden van 30 cm. WP5S1 en WP5S15 hebben een donkere bruingele gevlekte vulling. WP5S11 en WP5S13 hebben een homogene donkergrijze vulling en WP5S7 heeft een homogene donkerbruine vulling. WP5S7 bevatte vondstmateriaal dat het spoor in de Romeinse periode dateert. Twee wandfragmenten van een kookpot in reducerend aardewerk en een wandfragment van een tegula zijn afkomstig van WP5S7 (V031).

Fig. 65: WP5S1

Fig. 66: WP5S7

Fig. 67: WP5S11

Kuilen zijn WP5S5, WP5S8, WP5S17-18 en WP5S20-23. Ze hebben een afmeting van 85 cm bij 1,22 m of meer. Het betreft opnieuw ronde kuilen, die mogelijk ook geïnterpreteerd kunnen worden als paalsporen. Enkel WP5S17 en WP5S20 hebben een onregelmatige vorm. WP5S4-5 hebben een homogene donkerbruine vulling. De andere kuilen hebben een donkere bruingele gevlekte vulling. WP5S23 kan op basis van vondstmateriaal gedateerd worden in de Romeinse tijd. In WP5S23 (V035) werden twee wandfragmenten reducerend aardewerk en een ijzeren nagel aangetroffen.

*Fig. 68: WP5S8**Fig. 69: WP5S23-24*

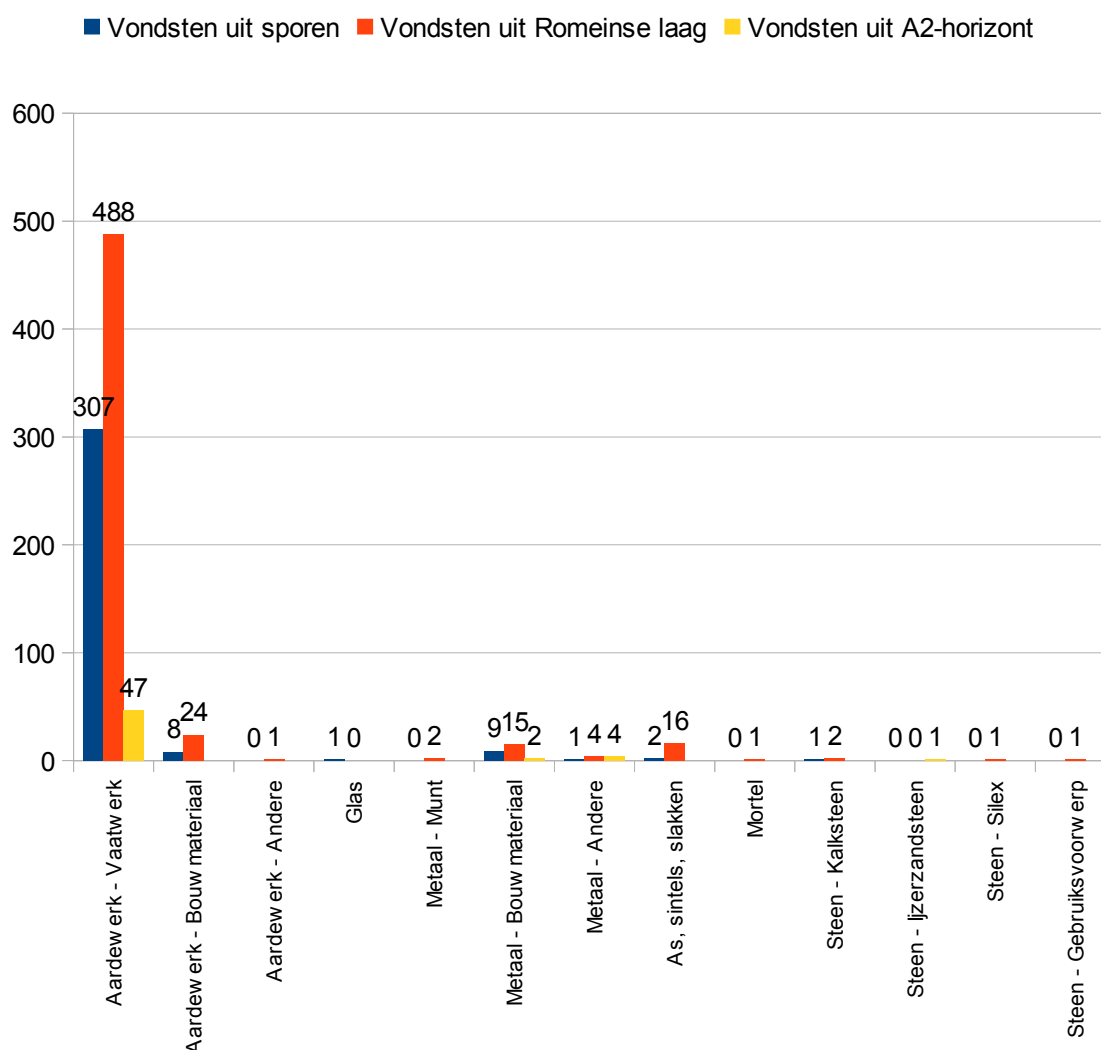
Besluit

Gezien de overduidelijke aanwezigheid van een hoge concentratie Romeinse sporen, en het feit dat op basis van de aangelegde werkputten reeds in voldoende mate een inschatting gemaakt kon worden van de aard en bewaringstoestand van de sporen, evenals van de densiteit, werd in overleg met Onroerend Erfgoed en KLAD overeen gekomen dat geen kijkvensters aangelegd dienden te worden, omdat het onderzoek op zichzelf ook reeds een beperkte verstoring van het aanwezige bodemarchief inhoudt.

Het beperkte ruimtelijke inzicht dat de werkputten toelaat, zorgde er voor dat geen plattegronden met zekerheid konden vastgesteld worden. Er werden geen sporen aangetroffen die als waterput te bestempelen zijn, maar de hoge densiteit aan sporen maakt het hoogst waarschijnlijk dat zich op het terrein één of meerdere waterputten bevinden.

5.3 Overzicht vondstmateriaal

Aangezien een grote hoeveelheid vondstmateriaal aangetroffen werd, lijkt het zinvol nog een kort overzicht toe te voegen. Hierin wordt een onderscheid gemaakt tussen vondsten die aangetroffen werden in de vulling van sporen en vondsten die afkomstig zijn uit de Romeinse laag en de daarboven liggende A2-horizont.

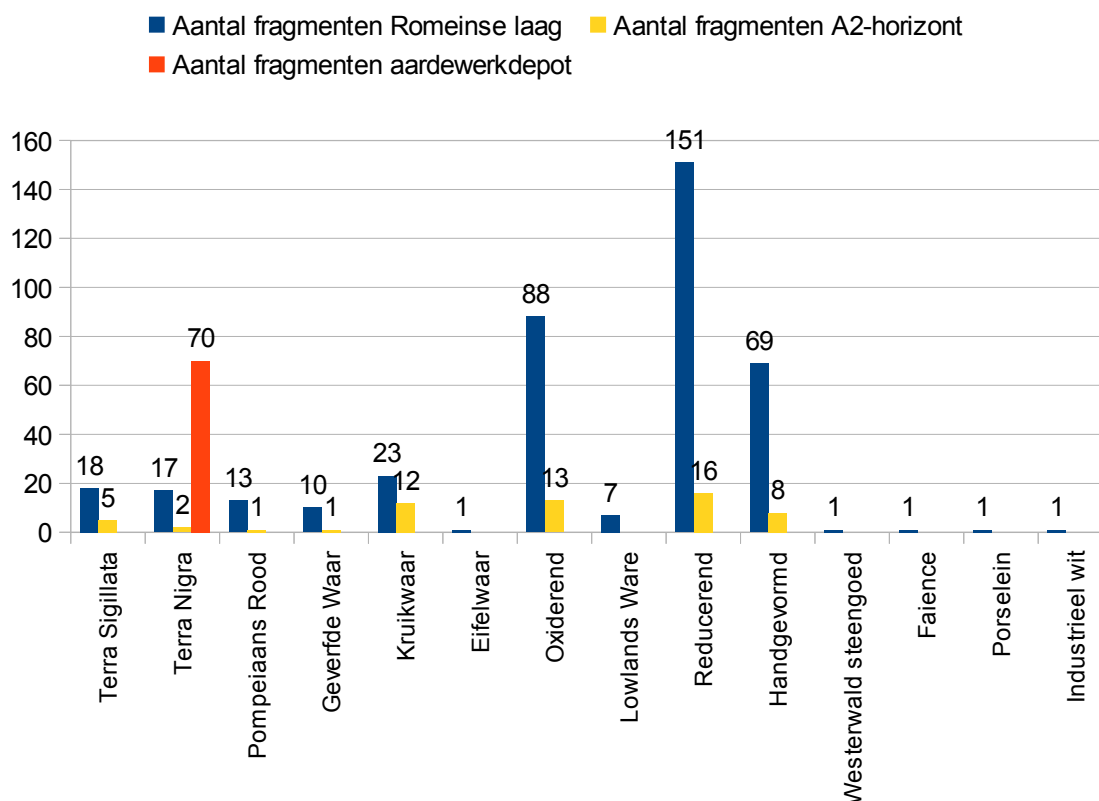
Grafiek 1: Overzicht van het aantal fragmenten per categorie

Vondsten uit de Romeinse laag en de A2-horizont werden geregistreerd met de code AV en op plan gezet. In werkput 2 werden acht AV's geregistreerd, in werkput 3 tien AV's, in werkput 4 vier AV's en in werkput 5 nog één AV. Bovenaan de Romeinse laag bevonden zich vooral kleinere fragmenten. De meeste vondsten bevonden zich in het onderste pakket van de Romeinse laag. In werkput 3 werden onder de vondsten in de Romeinse laag niet alleen Romeinse vondsten aangetroffen, maar ook kleine fragmentjes uit de nieuwe en nieuwste tijd zoals industrieel wit en Westerwald steengoed en ook een fragment van een pijpensteel. Deze zijn mogelijk door ploegen of door bioturbatie in deze laag terecht gekomen. Ze bevonden zich bovenaan de laag.

De meeste vondsten omvatten vaatwerk. Bouwmateriaal werd slechts selectief ingezameld (representatieve elementen om vooral de spreiding in het vlak aan te geven), maar er was uiteraard veel meer bouwmateriaal aanwezig. De grootste hoeveelheid werd genoteerd in de Romeinse laag. Verder waren nog wat metalen vondsten aangetroffen, mede door het uitvoeren van metaaldetectie. Ook slakken werden vrij veel geregistreerd, vooral in de Romeinse laag. In mindere mate werden aardwerk – andere, glas, mortel en steen aangetroffen.

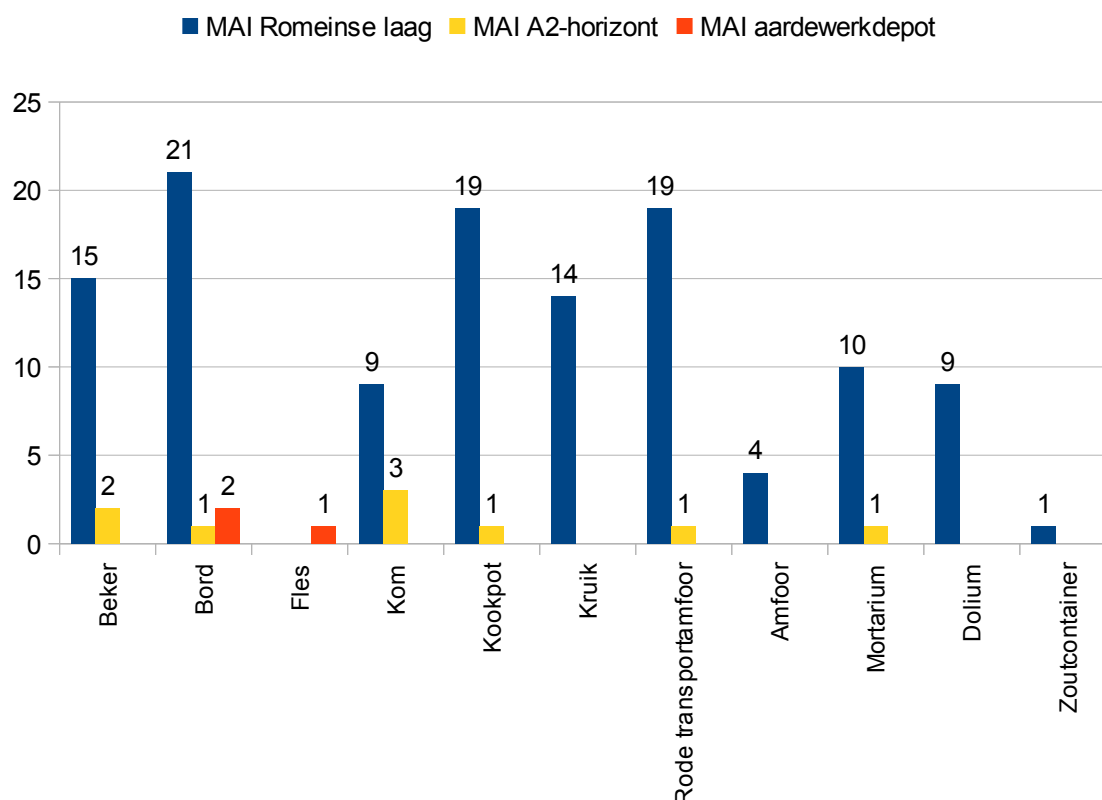
Aardewerk

Wat het baksel betreft zijn de meeste scherven te bestempelen als ruwwandig reducerend aardewerk en als ruwwandig oxiderend aardewerk. Deze categorieën worden opmerkelijk gevolgd door terra nigra. Dit is te verklaren door de vondst van het aardewerkdepot WP3AV2. Hierna volgen handgevormd aardewerk, kruikwaar, terra sigillata, Pompeiaans Rood aardewerk, geverfde waar en Lowlands Ware. Eifelwaar omvat slechts één fragment. Het aardewerk uit de Romeinse laag blijkt algemeen te dateren uit de 1ste tot 3de eeuw.

Grafiek 2: Overzicht van het aantal fragmenten per baksel

Tot slot werd telkens nog een fragment Westerwald steengoed, faience, porselein en industrieel wit aardewerk aangetroffen, uit de nieuwe en nieuwste tijd. Het betreft telkens kleine fragmenten, die als intrusief te beschouwen zijn. Ze werden bovenaan de Romeinse laag gerecupereerd.

Grafiek 3: Overzicht van het minimum aantal individuen (MAI) per vorm

De meeste individuen zijn toe te schrijven aan de borden, gevolgd door kookpotten transportamforen (ook wel kruikamfoor genoemd), bekers en kruiken. In iets mindere mate zijn ook kommen, mortaria en dolia vertegenwoordigd. De aanwezigheid van fles, amfoor en zoutcontainer werd slechts beperkt vastgesteld.

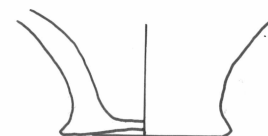

Fig. 70: WP2AV4, schaal 1/2

Voorbeelden van vondsten uit de Romeinse laag zijn een bodemfragment in reducerend gebakken fijne waar, afkomstig van een beker (WP2AV4) en een bodem van een terra nigra beker (WP3AV2). Een randfragment van een mortarium, een randfragment van een terra sigillata kom en een randfragment van een bord in reducerend aardewerk zijn aangetroffen ter hoogte van WP3AV6). Deze vondsten geven een representatief overzicht van het totaal aan vondsten dat aangetroffen werd in de Romeinse laag.

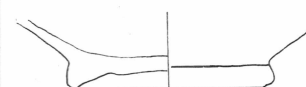

Fig. 71: Ter hoogte van WP3AV2, schaal 1/2

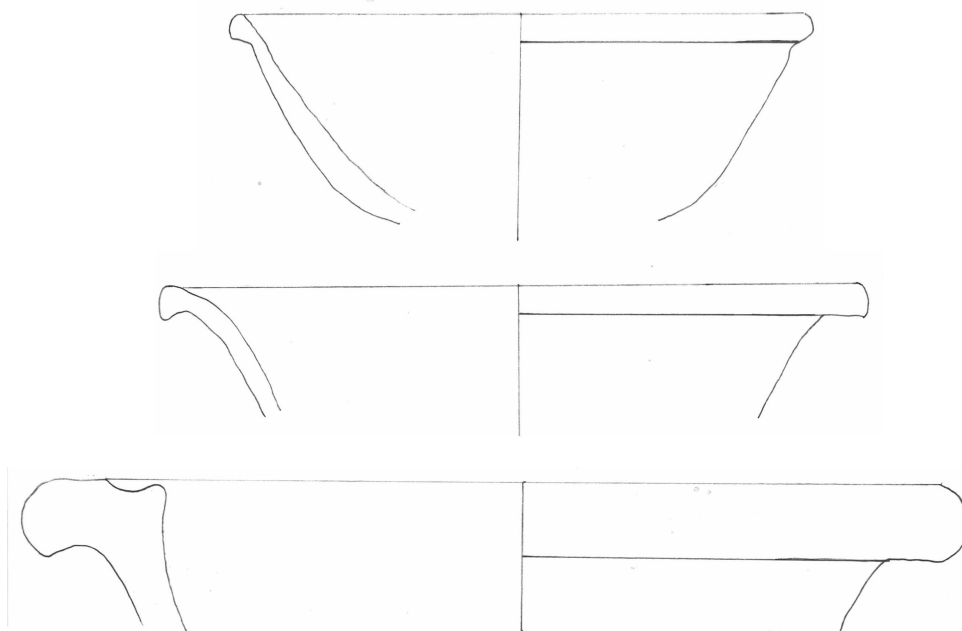

Fig. 72: WP3AV6, schaal 1/2

Alle fragmenten bouw materiaal omvatten dakpanfragmenten, zowel tegulae als imbrices. Het fragment aardewerk – andere omvat een pijpensteel dat aangetroffen werd in de Romeinse laag, ter hoogte van WP3AV5 (V015).

Glas

Glas omvat een fragment Romeins vensterglas en is afkomstig uit WP2S2 (V002).

Metaal

In de eerste plaats vallen onder de metalen vondsten twee bronzen munten op te merken. Een eerste munt is gevonden ter hoogte van WP3AV2. Een tweede munt werd gevonden bij het screenen van de uitgegraven grond, ter hoogte van WP3AV6. De munten werden voorzichtig gereinigd, maar helaas blijken ze slecht bewaard en kan verder niets gezegd worden van de munten.

Fig. 74: Munt (WP3AV2, V007)

Fig. 73: Munt (WP3AV2, V007)

Fig. 75: Munt (WP3AV6, AV11)

Fig. 76: Munt (WP3AV6, AV11)

Fig. 77: Vondsten van WP5S19 (V050)

De meeste metalen vondsten zijn te determineren als ijzeren nagels. Ze zijn afkomstig uit sporen WP5S10 (V033), WP5S15 (V034), WP5S19 (V050), WP5S23 (V035), WP7S12 (V039), WP7S14 (V042), WP7S15 (V044) en WP7S17 (V048). In de Romeinse laag werden ze aangetroffen ter hoogte van WP2AV3 (AV03), WP2AV4 (AV04), WP2AV5 (AV05), WP2AV6 (AV06), WP3AV8 (V013) en WP3AV9 (V014).

In WP5S19 (V050) werd een ijzeren handvat aangetroffen, naast een gecorrodeerde brok. In de Romeinse laag werd ter hoogte van WP3AV5 (V015) een bronzen plaatje aangetroffen, ter hoogte van WP2AV3 (AV03) en WP2AV4 (AV04) een ijzeren plaatje en in de uitgegraven aarde ter hoogte van werkput 3 nog een geplooid ijzeren plaat, vermoedelijk uit de nieuwe of nieuwste tijd.

As, sintels, slakken en mortel

Slakken werden aangetroffen in sporen WP5S19 (V050) en WP7S17 (V047). Voor V050 betreft het een uitvloeijingsslak, voor V047 een haardslak. Verder werden uitvloeijingsslakken aangetroffen in de Romeinse laag ter hoogte van WP2AV1 (AV01, 3 fragmenten), WP2AV8 (AV09, 1 fragment) en WP3AV8 (V013, 12 fragmenten).

Fig. 78: V050

Fig. 79: V047

Mortel werd aangetroffen in de Romeinse laag, ter hoogte van WP3AV9 (V014).

Steen

Doornikse kalksteen werd aangetroffen in WP2S8 (V004), en in de Romeinse laag ter hoogte van WP3AV4 (V010) en WP3AV8 (V013).

Fragmenten maalsteen, gemaakt van conglomeraat, zijn afkomstig uit de Romeinse laag ter hoogte van WP2AV4 (AV04), WP3AV4 (V010) en WP3AV5 (V015). De stukken zijn klein, waardoor toeschrijving aan een type moeilijk is. De fragmenten lijken echter niet afkomstig van ronde maalstenen.

Tot slot dient nog de vondst van een wetsteen vermeld te worden in WP4S16 (V028) en een silexkei in WP4AV4 (AV15).

6 Resultaten prospectie en metaaldetectie

Aanvullend op het proefsleuvenonderzoek werd een bijkomende terreinprospectie en metaaldetectie uitgevoerd door de KLAD en Patrick Bultinck. De spreiding van de vondsten sluit aan bij de resultaten van eerdere prospecties op het terrein.

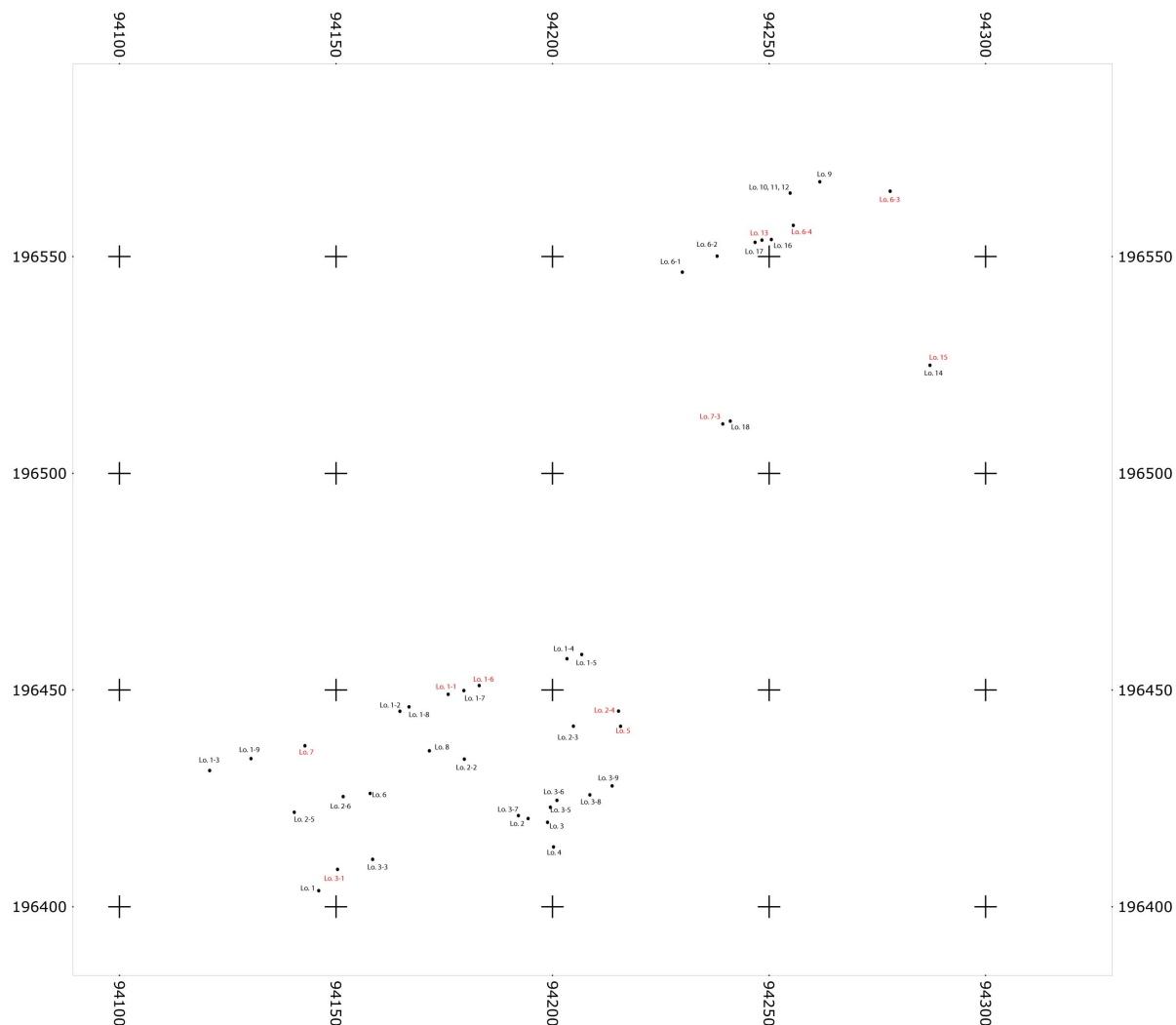

Fig. 80: Aanduiding locaties vondsten

Het vondstnummer is opgebouwd uit de locus en een uniek nummer om de vondsten te onderscheiden.

Vondst-nummer	Voorwerp	Beschrijving	Materiaal	Datering
1.1	glaskraal	meloenkraal		Romeins
1.2	onbekend	gecorrodeerd ijzer		
1.3	munt	Vermoedelijk Napoleon III, 2de helft 19de eeuw, empire francais, 2 centimes		2de helft 19de eeuw
1.4	munt	niet verder determineerbaar		Romeins, 3de eeuw A.D. (?)
1.5	ijzerslak			
1.6	munt	Kwart van een munt, Romeins?		Romeins

Vondst-nummer	Voorwerp	Beschrijving	Materiaal	Datering
1.7	onbekend	soort bronzen plaatje met aanzet oog?, op basis van patina mogelijk oud	brons	
1.8	onbekend	gecorrodeerd ijzer		
1.9	munt	leeuwenpenning		modern
2.2	spijker?	spierspijker?	brons?	
2.3	onbekend			modern?
2.4	munt	Marcus Aurelius		Romeins
2.5	munt	ad usum, oostenrijkse Nederlanden		ca. 1753
2.6	onbekend	gecorrodeerd ijzer		post-middeleeuws
3.1	munt	nero: RIC 543 ()Cohen 302 en zelfs de SPQR komt al wat in beeld. Deze munt zou volgens de ene bron van 65 AD zijn, anderen houden het op 64-68.		Romeins
3.3	loodje	Opschrift bureau d'Ostende, mogelijk van een eenheid militaire geneeskunde		niet vroeger eind 18de eeuw
3.5	onbekend	gecorrodeerd ijzer		
3.6	loodje	graanloodje		
3.7	onbekend	vierkant, sterk gecorrodeerd, met centrale doorboring	lood?	
3.8	onbekend	gecorrodeerd ijzer		
3.9	Nagel	vierkant	ijzer	
6.1	munt	Pruisisch		
6.2	onbekend	ring uit lood		
6.3	munt	Romein, nog op te kuisen		Romeins
6.4	everzwijn-kopje	Mogelijk deel sleutel, gleuf onderaan. Of deel van een dolk? (Benet's artefacts of England and the UK)	Brons	Romeins
7.3	sleutelring			Romeins?
1	Knoop	Koperen knoop met klimmende leeuw		Vermoedelijk 20ste eeuw (WO ?)
2	?	Zeer klein voorwerp, mogelijk Romeins (patina) ? Zeer kleine tandjes op een cirkelvormig objectje		?
3	Muntgewicht	Muntgewicht voor 2 cruzado, oorsprong Middelburg (Zeeland).		ca. 1600
4	?	Regelmatig gevormd ruitvormig stukje metaal		?
5	Munt	Munt, vermoedelijk Faustina (I of II niet determineerbaar), gevonden op 20 cm diepte buiten sleuf		Romeins
6	Munt	Munt, niet determineerbaar uit bovenste deel ploeglaag. Randschrift onleesbaar. Op basis van stijl postmiddeleeuws.		Post-middeleeuws
7	Munt	Munt, Faustina?		Romeins
8	spijker?	Spijker? Schoenspijker?		?
9	?	Groot stuk metaal, onbepaalde vorm		?
10	Munt	Oostenrijkse Nederlanden, Frans II 1796		1796 (?)
11	Vingerhoed	Vingerhoed, mechanisch geput		Na 1800 (?)
12	Munt	Leopold II, 1 cent		1875

Vondst-nummer	Voorwerp	Beschrijving	Materiaal	Datering
13	Munt	Halve Romeinse munt, as? Onleesbaar (locatie: centrale sleuf weiland, 4 meter van afsluiting molenkouter		Romeins
Losse vondst thv schaapsstal 1	fibula?	Deel van een fibula?		
Losse vondst thv schaapsstal 2	onderdeel hak	beslag voor hak, Duits? WO?		

Fig. 81: LO3-1

Fig. 82: LO3-1

Fig. 83: LO6-4

Fig. 84: LO7-3

7 Waardering, analyse van de geplande situatie: effecten, en advies

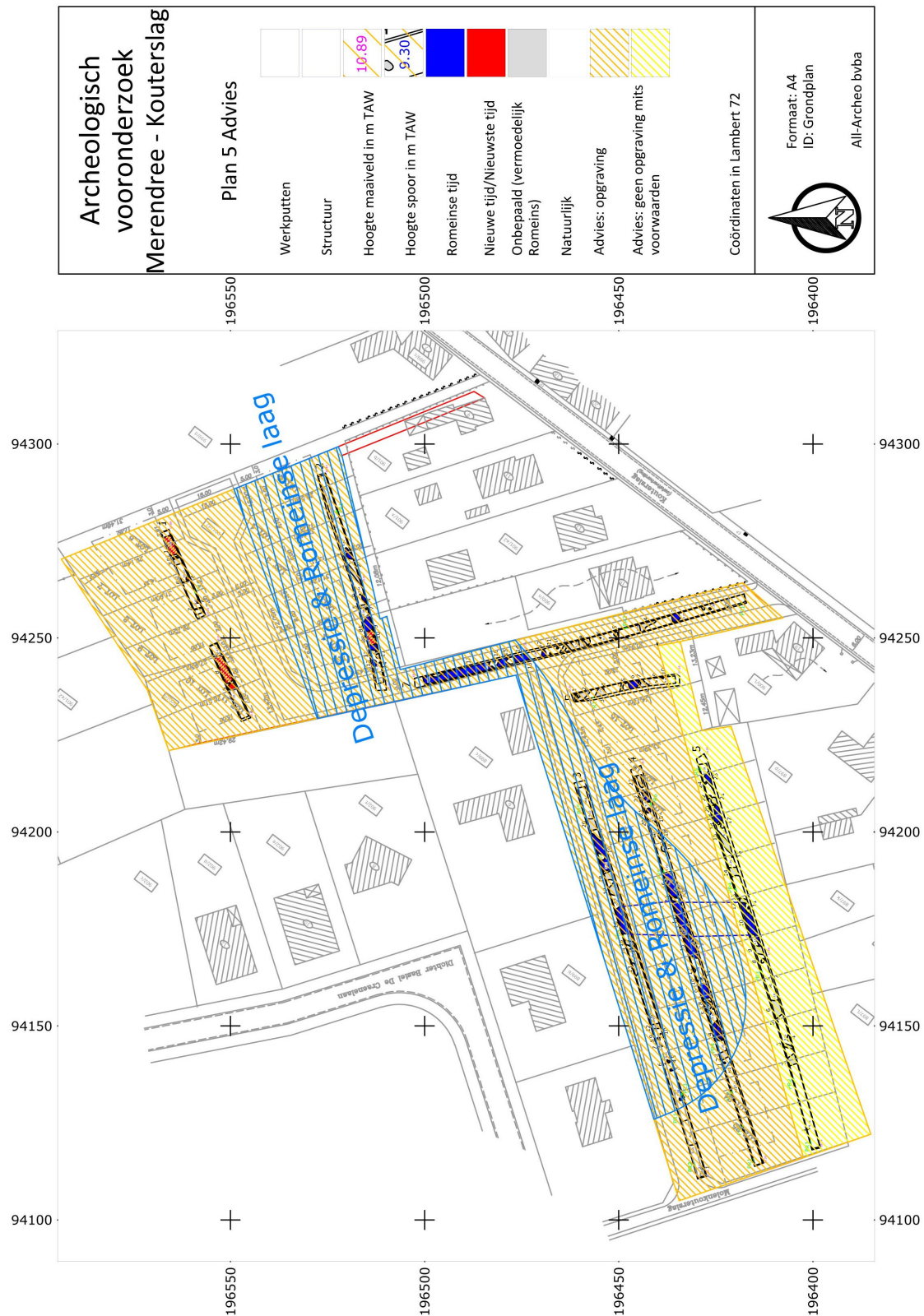
Een aantal vragen diende in het bijzonder beantwoord te worden:

- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
 - Over het grootste deel van het onderzoeksgebied werd onder de huidige donkerbruine A1-horizont met een dikte van ca. 30 cm een tweede, oudere, bruine A2-horizont vastgesteld, met een dikte tussen 15 en 45 cm. Deze bleek onderaan erg gebioturbeerd en bevatte plaatselijk veel vondstmateriaal, waaronder concentraties bouwkeramiek. Enkel in het noordoosten van het onderzoeksgebied was deze laag enorm dun (ca. 2 cm), waardoor het archeologisch niveau er meteen op de C-horizont kan aangelegd worden.
 - Verder werd de aanwezigheid van een oude loop- of leeflaag waargenomen, zoals op het naburige perceel. Deze laag is homogeen donkergrijs en bevat vondstmateriaal. De dikte varieerde van enkele cm tot 40 cm, maar ligt gemiddeld rond 20 cm. De aanwezigheid van deze laag was sterk gerelateerd aan de oorspronkelijke topografie van het terrein. De laag situeerde zich met name vooral ter hoogte van een depressie, die centraal over het terrein loopt en een oost-west oriëntatie heeft. De depressie werd vastgesteld in werkputten 2, 3, het oosten van 4, 6 en het noorden van 7. Er werden sporen vastgesteld onder de depressie.
 - Van het oorspronkelijke reliëf is niets meer te zien aan het oppervlak. Dit wijst er, samen met de geregistreerde bodemprofielen, op dat het terrein genivelleerd werd.
- Wat is de implicatie voor de bewaringstoestand van de sporen?
 - Het nivelleren van het terrein heeft vooral een negatieve invloed gehad op het noordoosten van het terrein en de zone aan de Molenkouterslag. Hierdoor werden ook vondsten aan het oppervlak zichtbaar.
 - De aanwezigheid van een Romeinse laag op de overige delen van het terrein heeft net gezorgd voor een extra afdekking en dus ook een extra bescherming ten opzichte van het bodemarchief.
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
 - Slechts één greppelstructuur kon gevolgd worden doorheen de verschillende werkputten. De aard van een proefsleuvenonderzoek maakt dat ruimtelijk inzicht moeilijk is. Door de grote densiteit aan sporen is het beeld moeilijk leesbaar en konden geen andere structuren duidelijk onderscheiden worden in deze fase van het onderzoek.
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
 - De sporen kunnen grotendeels toegeschreven worden aan de Romeinse periode. Het vondstmateriaal lijkt hiervoor vooral te wijzen op een datering in de 1ste tot 2de eeuw voor de sporen. De vondsten uit de Romeinse laag kunnen gedateerd worden van de 1ste tot de 3de eeuw.
 - Ook enkele recentere sporen, uit de nieuwe tot nieuwste tijd werden aangetroffen. Het betreft slechts een beperkte hoeveelheid.
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van occupatie?
 - Over een groot deel van het terrein werd een hoge concentratie sporen aangetroffen, wat kan wijzen op een lange of intense occupatie. Ook de aanwezigheid van een zogenaamde Romeinse laag wijst hierop. Wel werd naar Kouterslag en Molenkouterslag toe een afname geregistreerd in de densiteit aan sporen.
- Zijn er indicaties (greppels, lineaire paalzettingen,...) die kunnen wijzen op een richting van een erf/nederzetting

- Het beperkte ruimtelijke inzicht van een proefsleuvenonderzoek laat niet toe deze vraag eenduidig te beantwoorden. Er werden diverse greppels aangetroffen, maar het is niet mogelijk ze toe te wijzen aan een erf of iets dergelijks. De meeste sporen die aangetroffen werden omvatten echter, naast greppels, nog paalsporen en kuilen. Deze sporen lijken op het eerste zicht te beschouwen als bewoningssporen en zijn hierdoor vermoedelijk wel te relateren aan een erf of nederzetting.
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten?
 - Nergens werden aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van funeraire contexten. De geregistreerde sporen lijken allemaal te beschouwen als bewoningssporen.
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van een wegtracé?
 - Het uitgevoerde terreinonderzoek kon niet onmiddellijk de aanwezigheid van een wegtracé aanwijzen. Dit is moeilijk door het beperkte ruimtelijke inzicht van een proefsleuvenonderzoek. Wel werd de aanwezigheid van een oost-west georiënteerd wegtracé in het noordoosten van het terrein reeds aangetoond aan de hand van luchtfotografie, booronderzoek en opgravings sleuven. Aan de hand van eerder onderzoek werd vastgesteld dat het Romeinse wegtracé gelegen is ter hoogte van een depressie, die wel aangetroffen werd tijdens het huidige onderzoek. Mogelijk is de depressie het gevolg van de aanwezigheid van een meerfasig Romeins wegtracé (zie hoger).
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van artisanale contexten?
 - De vondst van een band verbrande leem (WP2S9), die mogelijk geïnterpreteerd kan worden in relatie tot een oven (maar misschien afkomstig is van de opgravings sleuf), en de aanwezigheid van een ovenconstructie bij het onderzoek van de opgravings sleuven in het noordoosten van het terrein, zijn aanwijzingen voor artisanale contexten. In verband hiermee kan de vondst van een haardslak en verschillende fragmenten uitvloeiingsslakken vermeld worden. Andere aanwijzingen hiervoor werden niet gevonden tijdens het vooronderzoek. Het is op basis van een vooronderzoek echter moeilijk uit te maken in hoeverre de aanwezigheid van een groot aantal greppels en kuilen kan wijzen op artisanale contexten.
- Welke zone komt in aanmerking voor een eventueel vervolgonderzoek? Wat is de verwachte spoordensiteit?
 - Na evaluatie blijkt dat over het volledige terrein Romeinse resten aanwezig zijn. Het volledige terrein komt in aanmerking om verder onderzocht te worden, gezien de aanwezigheid van Romeinse resten over het volledige terrein. Wel werd enigszins een enigszins lagere densiteit aan sporen aangetroffen ter hoogte van Kouterslag en Molenkouterslag. In de overige zones is echter sprake van een erg hoge densiteit aan sporen, die goed bewaard blijken, waardoor het onderzoek erg intensief is. Ook de aanleg van meerdere vlakken (zie verder) maakt dat onderzoek intensief is.
- Wat is de verwachte impact van de bouwplannen op het archeologisch bodemarchief?
 - Door de aanleg van wegen en ter hoogte van de bebouwbare oppervlaktes wordt het grootste deel van het terrein bedreigd door de geplande werkzaamheden, aangezien sporen reeds aangetroffen werden in de Romeinse laag, die zich bevindt op een gemiddelde diepte van 30 à 40 cm onder het maaiveld, waardoor er slechts een beperkte buffer is ten opzichte van het archeologisch bodemarchief. De werkzaamheden dienen in deze zone vooraf gegaan te worden door een opgraving. Deze heeft een oppervlakte van 1,0 ha.
 - Enkel in het zuidwesten van het terrein wordt een tuinzone voorzien. Deze zone ligt buiten een bufferzone van 5 m (zie verder) ten opzichte van de achterste bouwlijn en heeft een oppervlakte van 1855 m².
 - Hier kan het bodemarchief in het kader van de voorliggende plannen in situ behouden worden, indien voldaan wordt aan een aantal voorwaarden. Zo mogen

geen constructies opgetrokken worden in deze zone en mag deze niet betreden worden met zware machines. Enkel ophoging van het terrein is toegestaan, mits de teelaarde voorafgaand niet afgegraven wordt. In deze zone is het beschermend pakket immers slechts 40 à 55 cm dik. Daarvoor dient de bufferzone van 5 m achter de bebouwbare zone. (Zwem)vijvers, tuinaanleg met niveauverschillen, grachten, rooien van bomen, plaatsen van (bijkomende) citernes, etc. zijn niet toegelaten in deze zone. Indien dit niet gegarandeerd kan worden, dient de zone wel meegenomen te worden bij opgraving.

- Voor archeologische sporen die bij de bouw aangetroffen wordt verwezen naar de meldingsplicht. De vondst van archeologische sporen dient gemeld te worden bij het Agentschap Onroerend Erfgoed, via de website <https://www.onroenderfgoed.be/een-vondst-melden/>.
- Ook dient nog bemerkt te worden dat door de geplande werkzaamheden op de aansluitende delen van het terrein, en de opgraving die hieraan gerelateerd is, de ensemblewaarde of samenhang van de site aangetast wordt, zoals in het vorige punt ook aangehaald werd.
- De vergunningverlener heeft een archeologisch vooronderzoek en desgevallend vervolgonderzoek opgelegd voor het volledige plangebied. De significante aantasting van deze vindplaats werd binnen dit vooronderzoek onomstotelijk aangetoond. Behoud in situ gaat over het behoud van een vindplaats. Niet over de amputatie van halve waterputten en halve plattegronden die hun contextwaarde verliezen. Een relatief evenwichtige situatie voor het archeologisch erfgoed (landbouwfunctie) gaat hier integraal over in een dynamische (woon)functie waarbinnen overigens geen enkele garantie meer is voor behoud. Verder wordt gewezen op de impact van bemaling tijdens de wegenis aanleg, dat de degradatie van organische structuren tot gevolg heeft door een korte, maar directe impact op de grondwatertafel. Ook de geplande verhardingen en de afvoer van het volume hemelwater dat in een normale situatie in de bodem percoleert, kunnen een invloed hebben op het aanwezige bodemarchief.
- Welke onderzoeksvragen en aandachtspunten kunnen geformuleerd worden in functie van een eventueel vervolgonderzoek?
 - Bij een vervolgonderzoek dient het archeologisch onderzoek in bepaalde zones in meerdere vlakken opgesplitst te worden. Zo dient een vlak aangelegd te worden bovenaan de Romeinse laag en op de overgang naar de C-horizont. Daarnaast dient de A2-horizont voorzichtig verdiept te worden. Uit het vooronderzoek bleek namelijk dat sporen zich al in de A2-horizont kunnen aftekenen. Tevens dient er rekening mee gehouden te worden dat bij grotere clusters aan sporen, waarvan de specifieke aflijning niet voldoende duidelijk is, de zones (al dan niet manueel) geleidelijk aan verdiept dienen te worden. Elk niveau dient geregistreerd en ingetekend te worden.
 - Bij boringen in diepere sporen werd gemerkt dat vanaf een diepte van ca. 70 cm onder het maaiveld de vulling erg vochtig werd. Afhankelijk van het seizoen is het nodig voor aanvang van het terreinwerk een inschatting te maken van de grondwaterstand aan de hand van boringen of peilbuizen. Ook bij het couperen van diepere sporen dient rekening gehouden te worden met de eventuele noodzaak om bemaling te voorzien.
 - Omgekeerd bleek ook dat de moederbodem erg zandig was. Dit betekent dat bij droge omstandigheden en eventueel ook bij wind, het vlak kan verstuiven. Ook hier dienen, waar nodig, maatregelen voor voorzien te worden.
 - Tot slot is ook nog het aangetroffen aardewerkdepot een aandachtspunt. Dit bevindt zich op coördinaten 94121, 196431 volgens Lambert72. Aardewerkfragmenten werden gevonden in een straal van 3 m rond dit coördinaat.

8 Bibliografie

8.1 Publicaties

Bauters L./S. Mortier, 2001: Nevele - Merendree. Het plein rond de Sint-Radegundiskerk opnieuw aangelegd en herbekeken, *Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2000*, 220-221.

De Clercq W., 1993: De speld en lanspunt van Merendree: twee opmerkelijke artefacten uit de Bronstijd, *Land van Nevele* 24, afl. 4, 298-309.

De Clercq, W., 1995: *De Gallo-Romeinse aanwezigheid in Merendree (Nevele, o.Vl.). Een archeologische survey*. Onuitgegeven licentiaatsverhandeling UG, Gent.

De Clercq, W./J. Deschieter/B. Hageman/F. Vermeulen, 1998: Merendree. Het archeologisch onderzoek op de Molenkouter, in: De Clercq, W./J. Deschieter/B. Hageman/H. Thoen/F. Vermeulen: Recent Romeins archeologisch onderzoek in de vallei van de Kale, grondgebied Land van Nevele. Sites en structuren, *VOBOV-info* 47, 28-31.

De Clercq, W., 1998b: De vroege middeleeuwen op het grondgebied van het Land van Nevele, *Vobov-info* 47, 61-62.

De Clercq, W., 2001: Nevele - Merendree. Archeologische waarnemingen bij rioleringswerken in de Dorpswegel en bij herinrichtingswerken rond de Radegundiskerk, *Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 2000*, 218-219.

De Logi, A./J. Hoorne/J. Vanhercke, 2013: Merendree – Heilige Geeststraat. Archeologisch vooronderzoek – januari 2013, (*DL&H-Rapport* 6), Landegem.

De Logi, A./S. Van Cauwenbergh, 2010: Archeologisch onderzoek Nevele – Merendreedorp. 4 mei tot 25 juni 2010, (*KLAD-rapport* 20), Aalter.

Dragendorff: Dragendorff, H., 1895-1896: Terra sigillata, *Bonner Jahrbücher* 96/97, 18-155.

Martens, A., 1991: Verbouwing- en herstellingswerken aan de pastorie te Merendree, anno 1878, *Land van Nevele* 22, afl. 1, 69-78.

Neyt, L., 1989: Gerolfswal en de oude "priesteragie" te Merendree, *Land van Nevele* 20, afl. 1, 3-34.

Neyt L., 1982, Het kasteel van Merendree, *Land van Nevele* 13, afl. 2, 96-105.

Planqcquaert R.P., 1924, A propos de quelques découvertes faites dans la Flandre orientale, *Bulletin de la Société d'anthropologie de Bruxelles* 34.

Semey J./J. Rommelaere, 1987: Merendree (Nevele, O.-Vl.): bewoningssporen, *Archeologie* 1987/2, 153.

Thoen, H. 1998, De Romeinse bewoning in de vallei van de Kale binnen het gebied van het Land van Nevele. Status quaestionis van het onderzoek, *VOBOV-info* 47, 24-27.

Van der Haegen, G., 1998: Steentijdvondsten in het Land van Nevele. *VOBOV-info*, 47, 6-12.

Vanhee, D., 2013: *Archeologisch vooronderzoek Merendree – Nevele Kouterslag (3-22 juli 2013)*, Aalter (KLAD-rapport 53).

Vanvinckenroye, W., 1991: Gallo-Romeins aardewerk van Tongeren, (Publicaties van het Provinciaal Gallo-Romeins Museum Tongeren 44), Hasselt.

Verlaeckaert, K., 1996: Between river and barrow. A reappraisal of Bronze Age metalwork found in the province of East-Flanders (Belgium), *BAR international series* 632.

Vermeulen F./J. Semey, 1988: Merendree (Nevele, O.-Vl.): Romeinse nederzetting, *Archeologie* 1988/2, 163.

8.2 Websites

Agentschap voor geografische informatie Vlaanderen (2013)
<http://geo-vlaanderen.agiv.be/>

Centraal Archeologische Inventaris (2013)
<http://cai.erfgoed.net/cai/index.php>

Databank ondergrond Vlaanderen (2013)
<http://dov.vlaanderen.be>

GIS Oost-Vlaanderen, Geografisch informatiesysteem – Provincie Oost-Vlaanderen (2013)
<http://www.gisoost.be/atlasbw/>

Nationaal geografisch instituut (2013)
<http://www.ngi.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2013)
Vlaams instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE)
<http://www.onderzoeksbalans.be>

9 Bijlagen

9.1 Lijst van afkortingen

CAI	Centrale Archeologische Inventaris
TAW	Tweede Algemene Waterpassing
DHM	Digitaal hoogtemodel

9.2 Glossarium

Ex situ	Tegenovergestelde van in situ.
Hydrografie	Beschrijving van de fysische eigenschappen van waterlichamen en het aangrenzende land.
In situ	Term gebruikt voor de aanduiding van archeologische resten die in dezelfde toestand worden teruggevonden als ze in het verleden door de mens zijn achtergelaten.
Off-site	Sporen die niet onmiddellijk aan een site kunnen toegewezen worden.
Onderzoeksgebied	Deel van het plangebied dat onderworpen is aan een archeologisch (voor)onderzoek.
Plangebied	Het terrein waarop een bodemverstorende activiteit wordt gepland of uitgevoerd.
Spijker	Bijgebouw dat dienst doet als opslagplaats.

9.3 Archeologische periodes

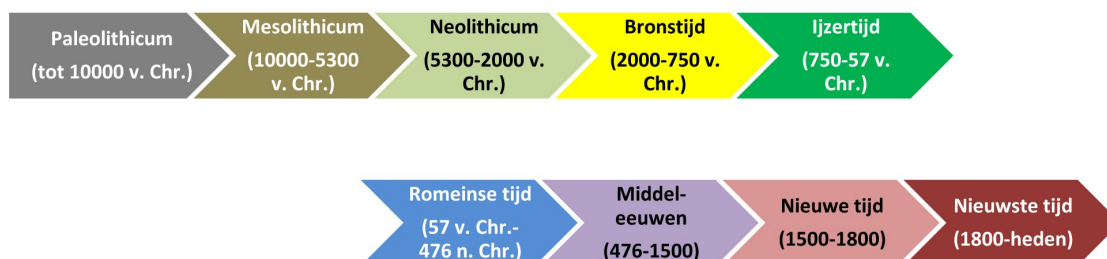

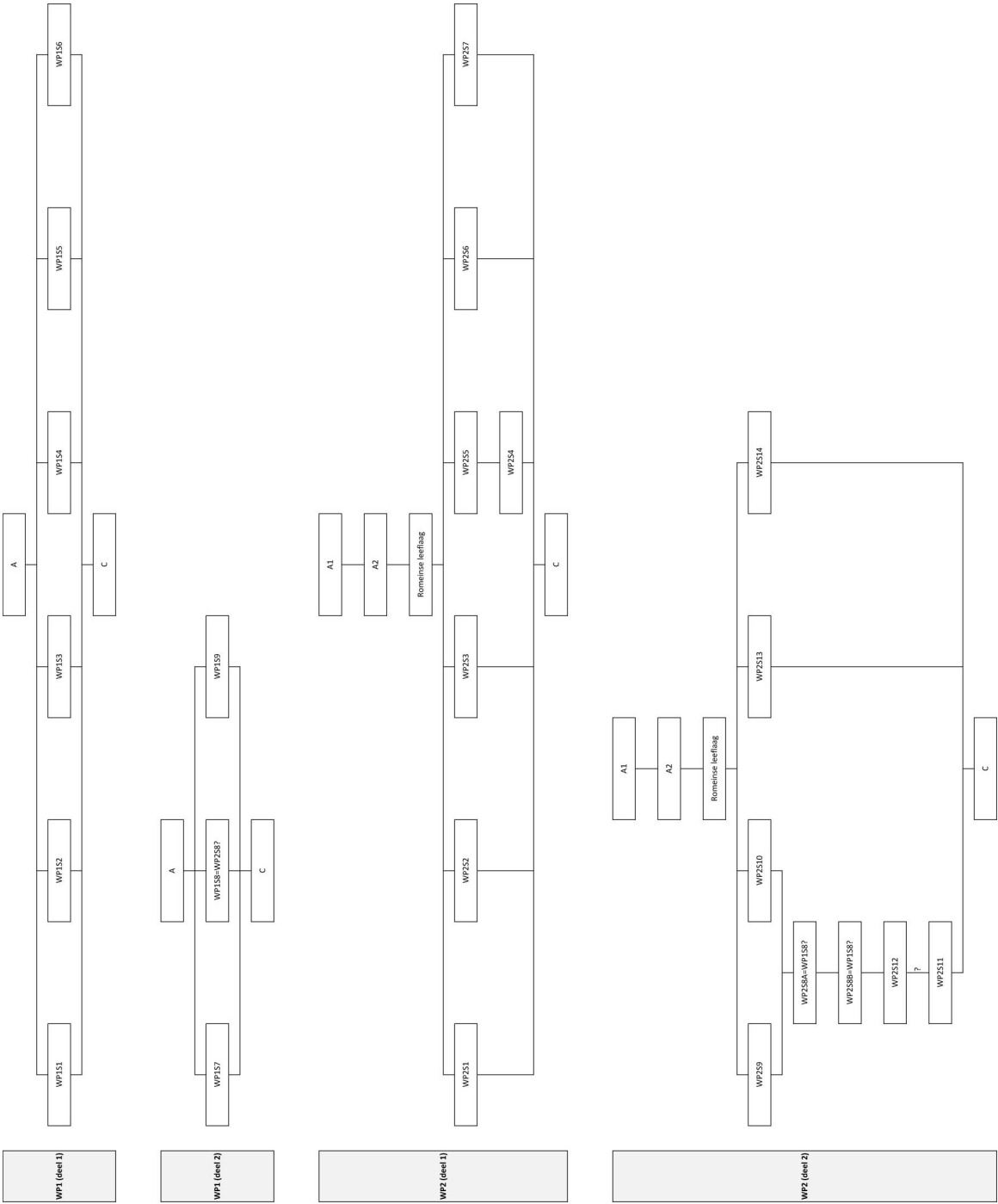
Fig. 86: Archeologische periodes

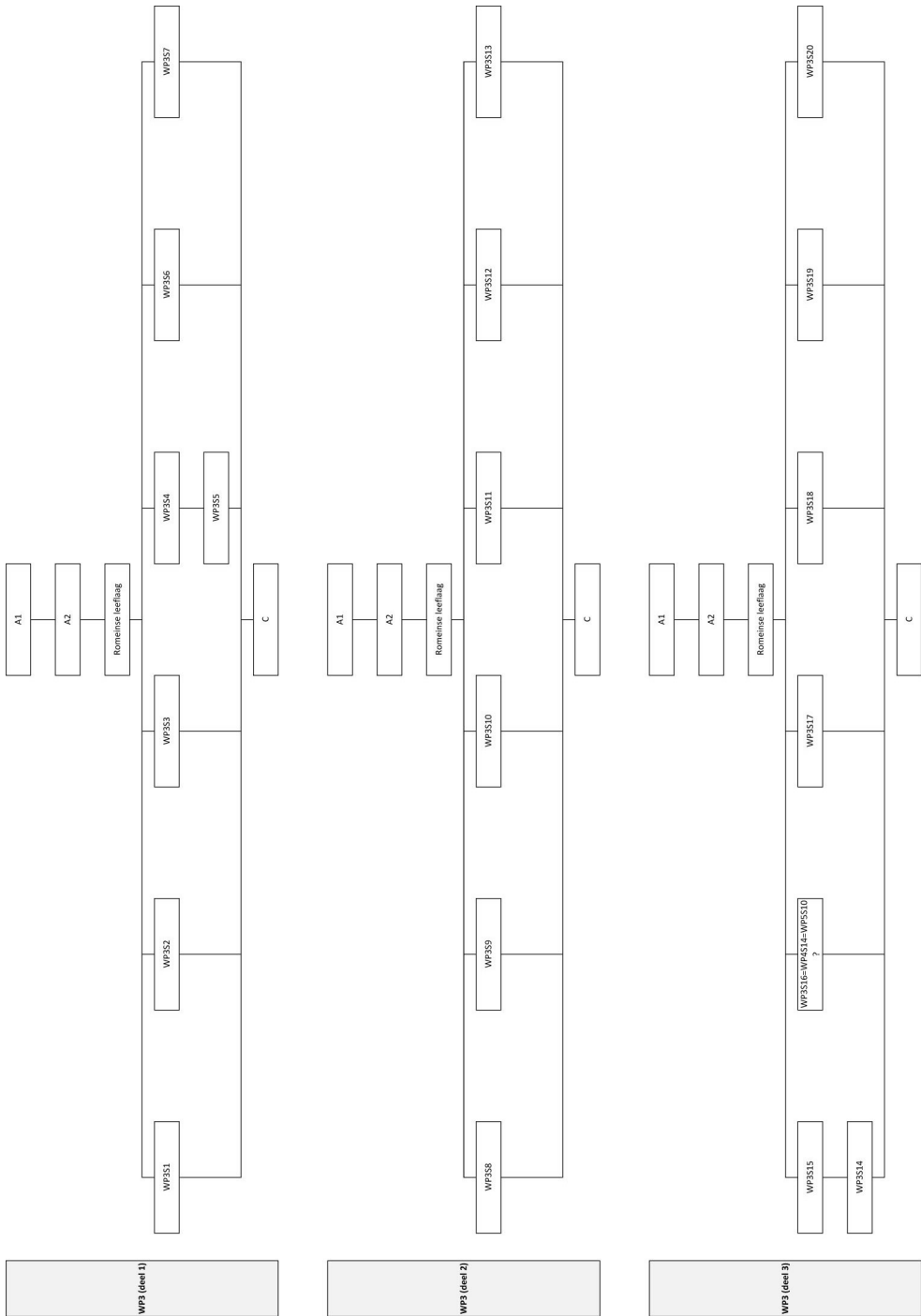
9.4 Plannen en tekeningen

Plan 1: Situering
 Plan 2: Detail
 Plan 3: Detail
 Plan 4: Detail
 Plan 5: Advies

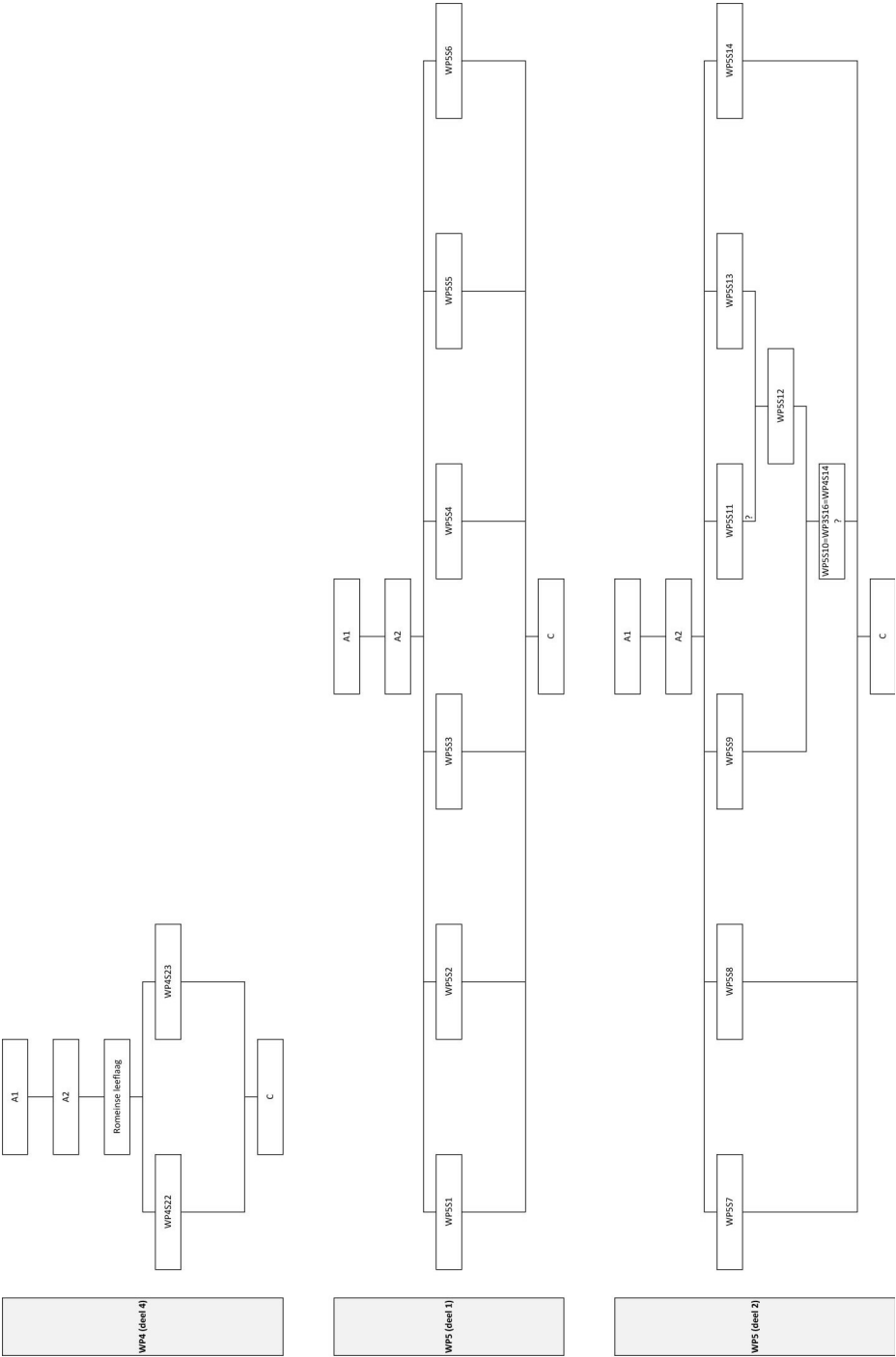
Tekening 1: Profiel- en coupetekeningen

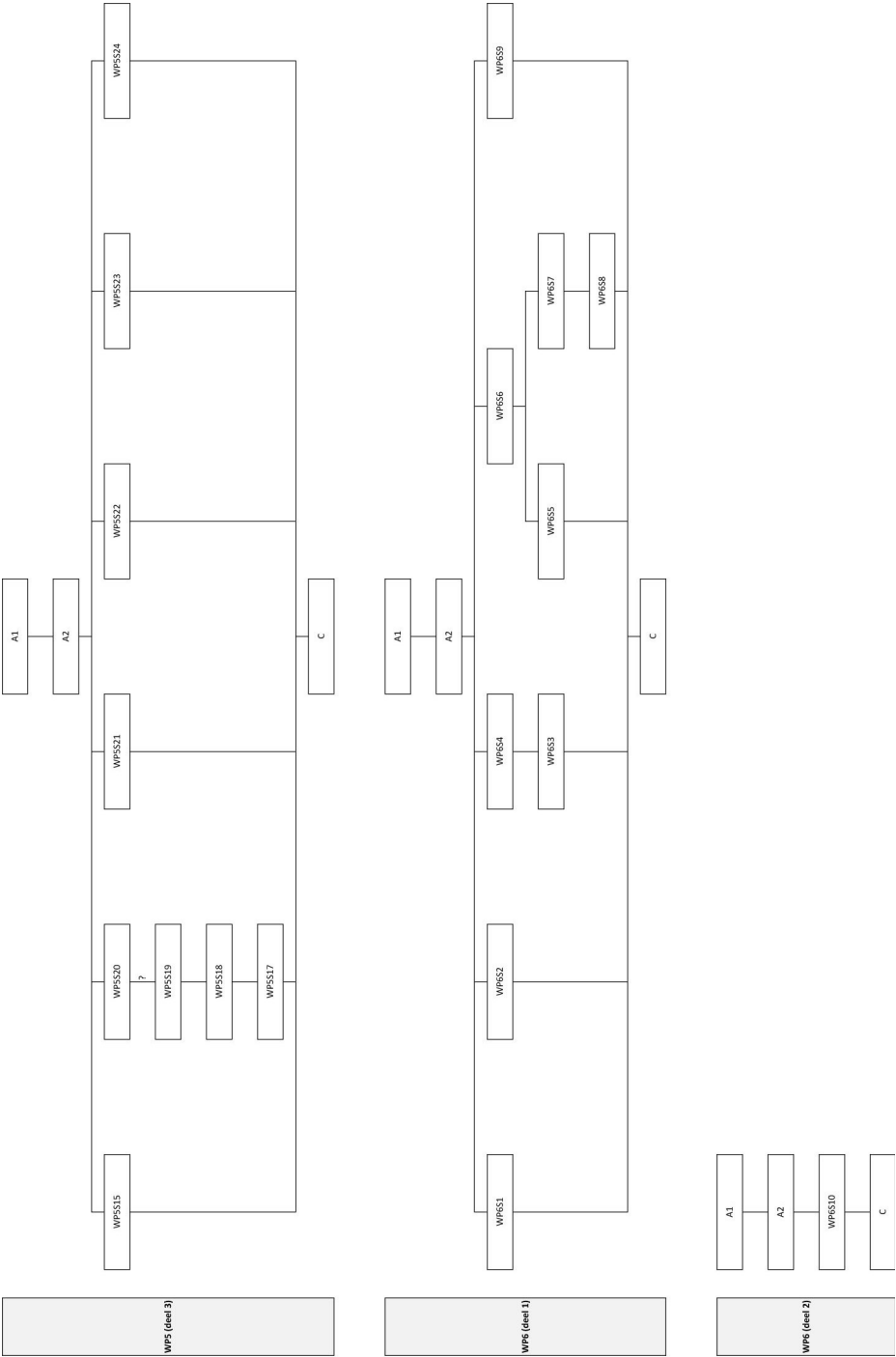
9.5 Harrismatrix

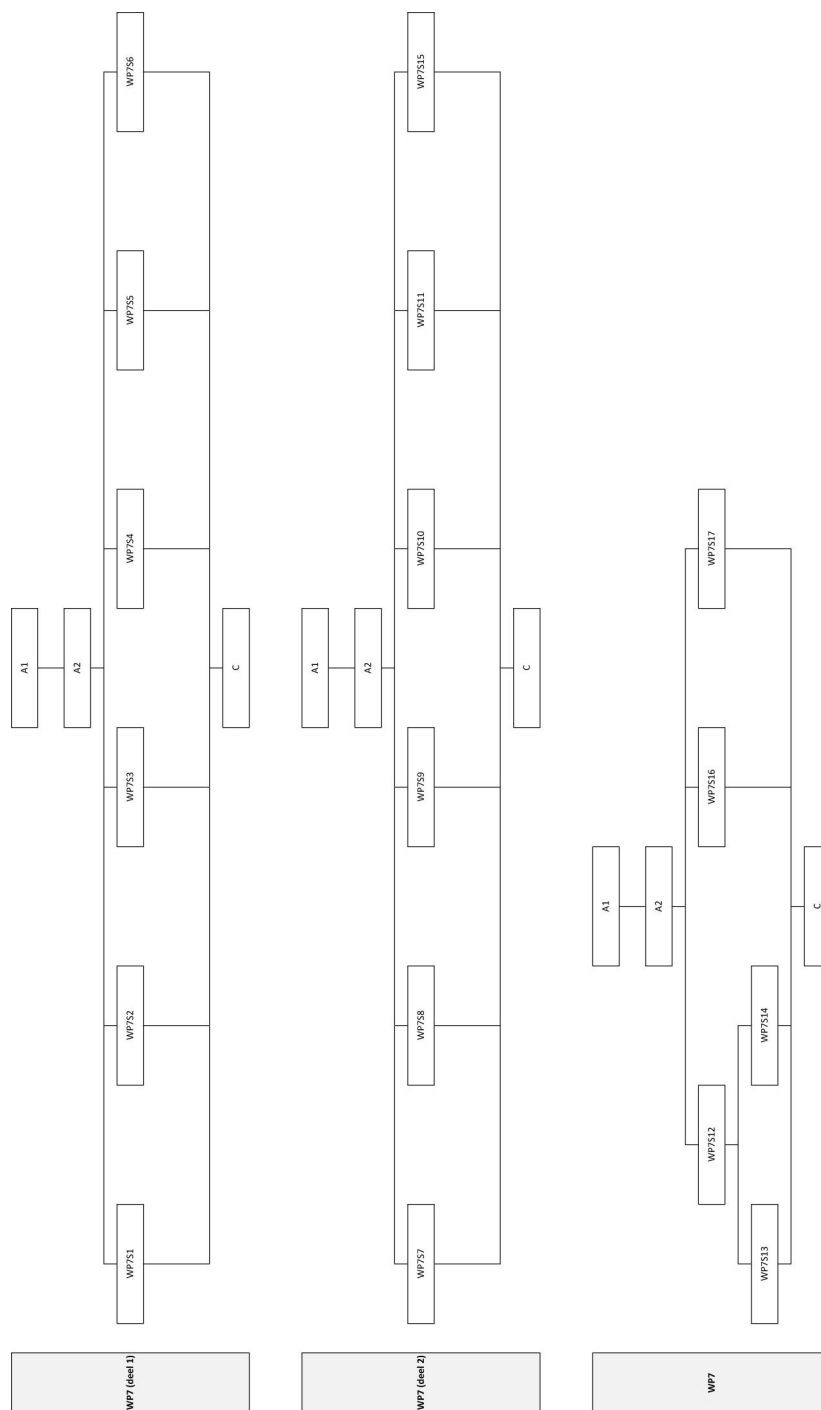

9.6 Sporenlijst

Werkput	Spoor	Kleur			Homogeen/heterogeen	Vorm	Interpretatie
		Donker/licht	Hoofd-kleur	Bijkleur			
1	1	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Opgravingsleuf
1	2		grijs	bruin	homogeen	langwerpig	Greppel
1	3		grijs	bruin	homogeen	langwerpig	Greppel

Werkput	Spoor	Kleur			Homogeen/heterogeen	Vorm	Interpretatie
		Donker/licht	Hoofdkleur	Bijkleur			
1	4	Donker	grijs		homogeen	rechthoekig	Kuil
1	5		grijs	bruin	homogeen	langwerpig	Greppel
1	6	Donker	grijs	geel	gevekt	rechthoekig	Kuil
1	7		grijs	bruin	homogeen	langwerpig	Greppel
1	8	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Opgravingsleuf
1	9	Donker	bruin		gevekt	vierkant	Verstoring
2	1	Donker	bruin		homogeen	langwerpig	Kuil
2	2	Donker	bruin		homogeen	rond	Paalspoor
2	3	Donker	bruin		homogeen	langwerpig	Greppel
2	4	Donker	bruin		homogeen	onregelmatig	Kuil
2	5	Donker	bruin		homogeen	langwerpig	Greppel
2	6	Donker	bruin		homogeen	vierkant	Paalspoor
2	7	Donker	bruin	grijs	homogeen	vierkant	Paalspoor
2	8	Donker	rood	geel	gevekt	onregelmatig	Kuil
2	9	Donker	rood		homogeen	onregelmatig	Verbrande leem
2	10	Donker	bruin		gevekt	rond	Paalspoor
2	11	Donker	bruin		homogeen	onregelmatig	Kuil
2	12	Donker	bruin	geel	gevekt	rond	Paalspoor
2	13	Donker	bruin	geel	gevekt	onregelmatig	Kuil
2	14	Donker	bruin	geel	gevekt	vierkant	Paalspoor
3	1	Donker	bruin	geel	gevekt	ovaal	Paalspoor/natuurlijk
3	2	Donker	bruin		homogeen	langwerpig	Romeinse leeflaag
3	3	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Deel muur?
3	4	Donker	bruin	zwart	gevekt	ovaal	Kuil
3	5	Donker	bruin	zwart	gevekt	rond	Paalspoor
3	6	Donker	bruin	zwart	gevekt	rond	Paalspoor
3	7	Donker	bruin	zwart	gevekt	rond	Paalspoor
3	8	Donker	bruin	zwart	gevekt	rond	Paalspoor
3	9	Donker	bruin	zwart	gevekt	langwerpig	Kuil
3	10	Donker	bruin	zwart	gevekt	rond	Paalspoor
3	11	Donker	bruin	grijs	gevekt	langwerpig	Greppel
3	12	Donker	bruin	zwart	gevekt	langwerpig	Kuil
3	13	Donker	bruin	zwart	gevekt	langwerpig	Kuil
3	14	Donker	bruin	zwart	gevekt	langwerpig	Kuil
3	15	Donker	bruin	zwart	gevekt	langwerpig	Greppel
3	16	Donker	bruin	zwart	gevekt	langwerpig	Greppel
3	17	Donker	bruin	zwart	gevekt	langwerpig	Greppel
3	18	Donker	bruin	zwart	gevekt	langwerpig	Greppel
3	19	Donker	bruin	zwart	gevekt	langwerpig	Greppel
3	20	Donker	bruin	zwart	gevekt	langwerpig	Greppel
4	1	Donker	bruin	geel	gevekt	ovaal	Paalspoor
4	2	Donker	bruin		homogeen	rond	Paalspoor
4	3	Donker	bruin		homogeen	langwerpig	Greppel
4	4	Donker	bruin		homogeen	rond	Kuil
4	5	Donker	bruin		homogeen	ovaal	Kuil
4	6	Donker	bruin		homogeen	langwerpig	Greppel
4	7	Donker	bruin		homogeen	rond	Paalspoor met kern
4	8	Donker	bruin		homogeen	langwerpig	Greppel
4	9	Donker	grijs	geel	gevekt	langwerpig	Greppel
4	10	Donker	grijs	geel	gevekt	ovaal	Paalspoor

Werkput	Spoor	Kleur			Homogeen/ heterogeen	Vorm	Interpretatie
		Donker/ licht	Hoofd- kleur	Bijkleur			
4	11	Donker	grijs	geel	gevekt	ovaal	Paalspoor
4	12	Donker	grijs	geel	gevekt	ovaal	Kuil
4	13	Donker	grijs	bruin	gevekt	langwerpig	Greppel
4	14	Donker	grijs	bruin	gevekt	langwerpig	Greppel
4	15	Donker	grijs	bruin	gevekt	langwerpig	Greppel
4	16	Donker	grijs	bruin	gevekt	langwerpig	Greppel
4	17	Donker	grijs	bruin	homogeen	ovaal	Kuil
4	18	Donker	grijs	bruin	homogeen	ovaal	Kuil
4	19	Donker	grijs	bruin	homogeen	ovaal	Kuil
4	20	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Kuil
4	21	Donker	grijs	bruin	homogeen	ovaal	Kuil
4	22	Donker	grijs	zwart	gevekt	langwerpig	Greppel
4	23	Donker	grijs	zwart	gevekt	langwerpig	Greppel
5	1	Donker	geel	bruin	gevekt	ovaal	Paalspoor met kern
5	2	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Greppel
5	3	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Greppel
5	4	Donker	bruin		homogeen	vierkant	Kuil
5	5	Donker	bruin		homogeen	ovaal	Kuil
5	6	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Greppel
5	7	Donker	bruin		homogeen	rond	Paalspoor met kern
5	8	Donker	bruin	geel	gevekt	vierkant	Kuil
5	9	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Greppel
5	10	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Greppel
5	11	Donker	grijs		homogeen	rond	Paalspoor
5	12	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Greppel
5	13	Donker	grijs		homogeen	rond	Paalspoor
5	14	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Greppel
5	15	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Paalspoor
5	16	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Greppel
5	17	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Kuil
5	18	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Kuil
5	19	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Greppel
5	20	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Kuil
5	21	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Kuil
5	22	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Kuil
5	23	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Kuil
5	24	Donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	Greppel
6	1	Donker	bruin	geel	gevekt	rond	Paalspoor
6	2	Donker	bruin		homogeen	langwerpig	Greppel
6	3	Donker	bruin		homogeen	langwerpig	Greppel
6	4	Donker	grijs		homogeen	rond	Paalspoor
6	5	Donker	bruin		homogeen	langwerpig	Kuil
6	6	Donker	grijs		homogeen	langwerpig	Kuil
6	7	Donker	bruin		homogeen	langwerpig	Kuil
6	8	Licht	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	Kuil
6	9	Donker	bruin		homogeen	rond	Paalspoor
6	10	Donker	bruin		homogeen		Paalspoor met kern
7	1	Licht	grijs		homogeen	rechthoekig	Kuil
7	2	Donker	bruin	geel	homogeen	rechthoekig	Kuil
7	3	Donker	bruin	geel	homogeen	rechthoekig	Kuil
7	4	Donker	bruin	grijs	gevekt	langwerpig	Greppel
7	5	Donker	bruin	geel	gevekt	ovaal	Kuil
7	6	Donker	bruin	geel	gevekt	onregelmatig	Paalspoor
7	7	Donker	bruin	grijs	homogeen	onregelmatig	Greppel

Werkput	Spoor	Kleur			Homogeen/heterogeen	Vorm	Interpretatie
		Donker/licht	Hoofdkleur	Bijkleur			
7	8	Donker	bruin	geel	homogeen	rechthoekig	Kuil
7	9	Donker	bruin	geel	homogeen	rechthoekig	Kuil
7	10	Donker	bruin	geel	homogeen	rechthoekig	Paalspoor
7	11	Donker	bruin	geel	homogeen	rechthoekig	Paalspoor
7	12	Donker	bruin	grijs	homogeen	onregelmatig	Greppel
7	13	Donker	geel	bruin	gevekt	rond	Paalspoor
7	14	Donker	bruin	grijs	homogeen	onregelmatig	Greppel
7	15	Donker	bruin	grijs	homogeen	onregelmatig	Greppel
7	16	Donker	bruin		homogeen	ovaal	Kuil
7	17	Donker	bruin		homogeen	ovaal	greppel

9.7 Vondstenlijst

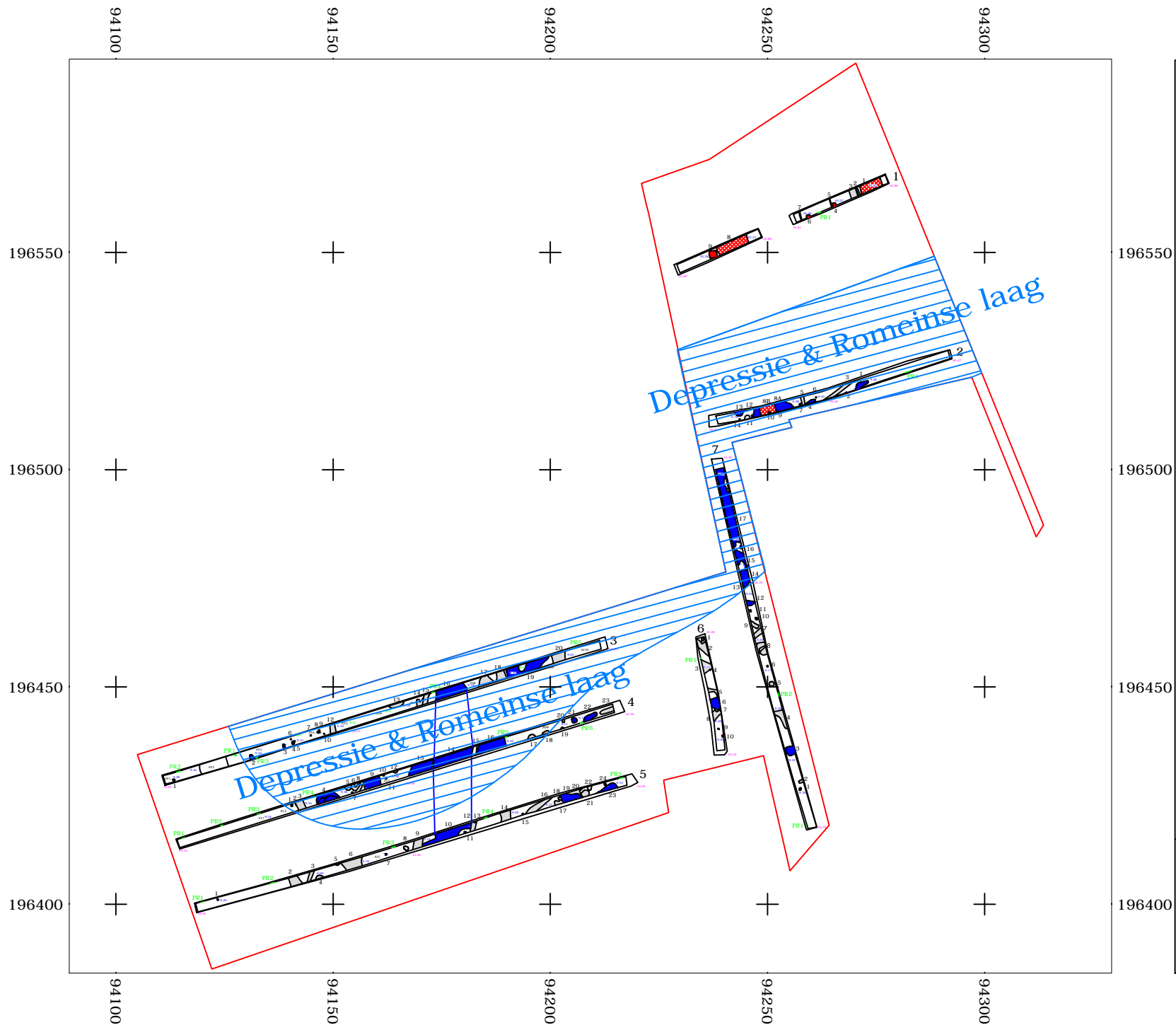
RLG = Romeinse laag

Vond stnr.	Locatie				Inzamel ingswijz e	Aardewerk			Glas	Metaal				As, sintel s, slakk en	Morte l	Steen		
	Werk put	Spoor	Vlak	Laag		Vaatw erk	Bouw materi aal	Ander e	Bouw materi aal	Munt	Bouw materi aal	Gebru iksvo rwerp	Ander e			Kalks teen	Ijzerz andst een	Silex
V001	2	1	1		Vlak	5												
V002	2	2	2		Vlak	4	1		1									
V003	2	4	1		Vlak	12												
V004	2	8	1		Vlak	16										1		
V005	2	13	1		Vlak	1												
AV01	2	AV1	1		Vlak	13	2							3				
AV02	2	AV2	1		Vlak	27							1					
AV03	2	AV3	1		Vlak	61	2					3						
AV04	2	AV4	1		Vlak	55						3	1					
AV05	2	AV5	1		Vlak	17	2					3						
AV06	2	AV6	1		Vlak	16						1						
AV07	2	AV6	1		Vlak	15						1						
AV08	2	AV7	1		Vlak	23	1											
AV09	2	AV8	1		Vlak	18								1				
V006	3	2	1	RLG						1								
V007	3	AV2	1		Vlak	72												
V008	3	AV3	1		Vlak	2												
V009	3	AV10	2		Vlak	3	1											
V010	3	AV4	1		Vlak	8												
V011	3	AV6	1		Vlak	12												
V012	3	AV7	1		Vlak	10	4					1						
V013	3	AV8	1		Vlak	15	5							12		1		
V014	3	AV9	1		Vlak	43								2		1		
V015	3	AV5	1		Vlak	42	1	1				3					1	
V016	3	4	1		Vlak	1												
V017	3	8	1		Vlak	4												
V018	3	16	1		Vlak	21	1											
V019	3	19	1		Vlak	8												
V020	3	20	1		Vlak	1												
AV10	3	AV1	1		Vlak	1												
AV11	3	LV	1		Vlak	14				1	1			3				
V021	3		1	RLG	Vlak		4											
V022	4	4	1		Vlak	5												
V023	4	9	1		MD	5												

Vondstnr.	Locatie				Inzamelingswijze	Aardewerk			Glas	Metaal				As, sintels, slakken	Mortel	Steen		
	Werkput	Spoor	Vlak	Laag		Vaatwerk	Bouw materiaal	Ander e	Bouw materiaal	Munt	Bouw materiaal	Gebruiksvoorwerp	Ander e			Kalksteen	Ijzerzandsteen	Silex
V024	4	13	1		Vlak	1												
V025	4	14	1	RLG	Vlak	4	1											
V026	4	14	1		Vlak	9												
V027	4	14	1		Vlak	5												
V028	4	16	1		Vlak	6												
V029	4	21	1		Vlak	2												
V030	4	22	1		Vlak	3												
AV12	4	AV2	1		Vlak	23					1		1					
AV13	4	AV2	1		Vlak	4												
AV14	4	AV3	1		Vlak	22	2											
AV15	4	AV4	1		Vlak	6												1
V031	5	7	1		MD	3												
V032	5	9	1		Vlak	26												
V033	5	10	1		MD	2					1							
V034	5	15	1		MD								1					
V035	5	23	1		Vlak	2					1							
AV16	5	AV1	1		Vlak	9											1	
V036	6	6	1		Vlak	6												
V037	7	3	1		Vlak	2												
V038	7	10	1		Vlak	1												
V039	7	12	1		MD						1							
V040	7	12	1		Vlak	8												
V041	7	12	1		Vlak	1												
V042	7	14	1		MD						1							
V043	7	14	1		Vlak	59	2											
V044	7	15	1		MD						1							
V045	7	15	1		Vlak	4												
V046	7	16	1		Vlak	1												
V047	7	17	1		Vlak	20								1				
V048	7	17	1		MD						2							
V049	7	17	1		Vlak	29	3											
AV17	7	LV	1		Vlak	4												
V050	5	19	1		Vlak	20					2			1				
AV18	4	1	1		Vlak	10												

9.8 CD-rom

Inventarislijsten van het gerecupereerde vondstenmateriaal, van de sporen met beschrijving, van alle tekeningen en van alle foto's zijn digitaal beschikbaar. Dit is tevens het geval voor het dagboek, de foto's, de plannen en tekeningen.

Archeologisch vooronderzoek Merendree - Kouterslag

Plan 1 Situering

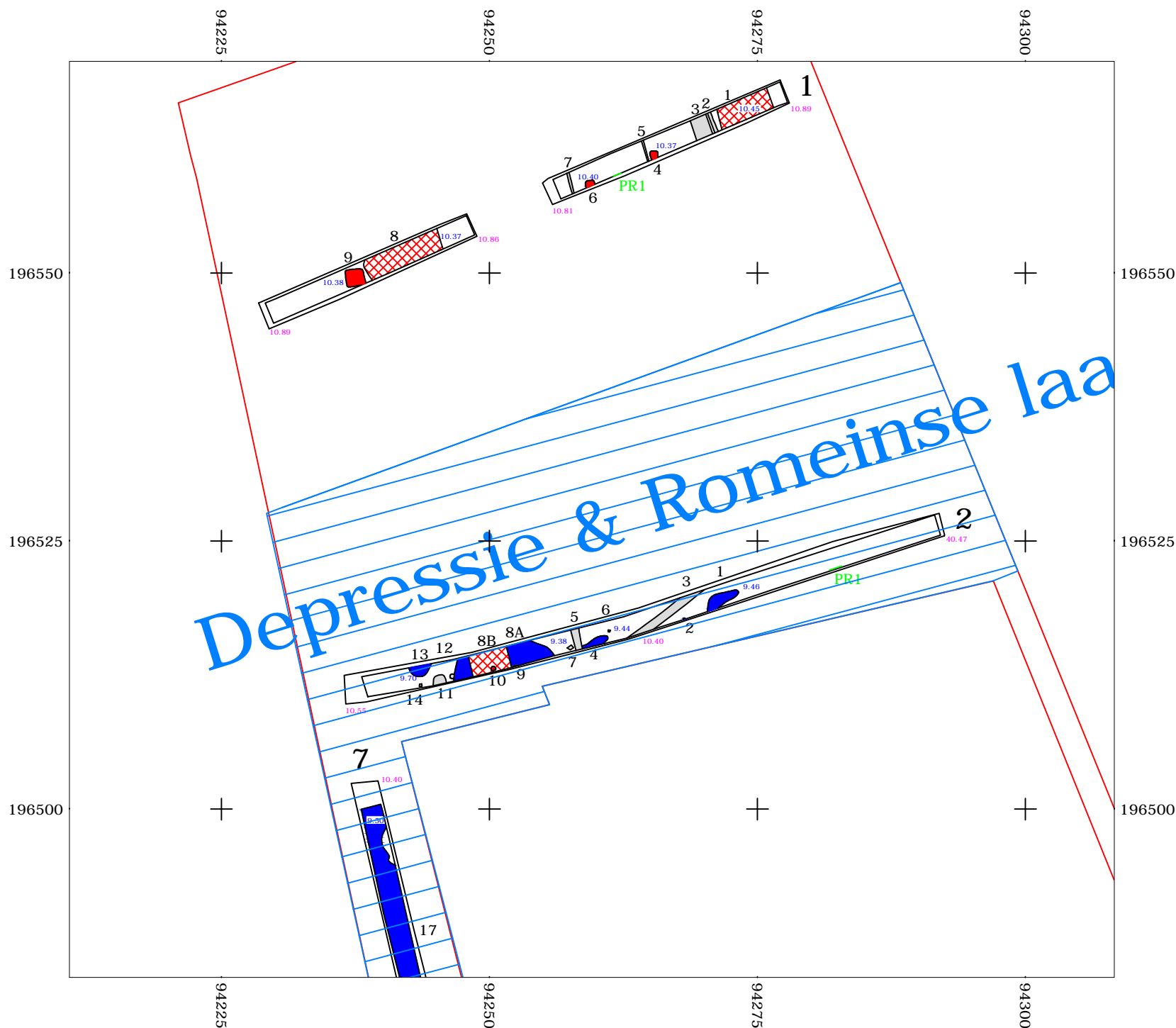
Werkputten	
Structuur	
Hoogte maaiveld in m TAW	
Hoogte spoor in m TAW	
Romeinse tijd	
Nieuwe tijd/Nieuwste tijd	
Onbepaald (vermoedelijk Romeins)	
Natuurlijk	

Coördinaten in Lambert 72

Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

Archeologisch vooronderzoek

Merendree - Kouterslag

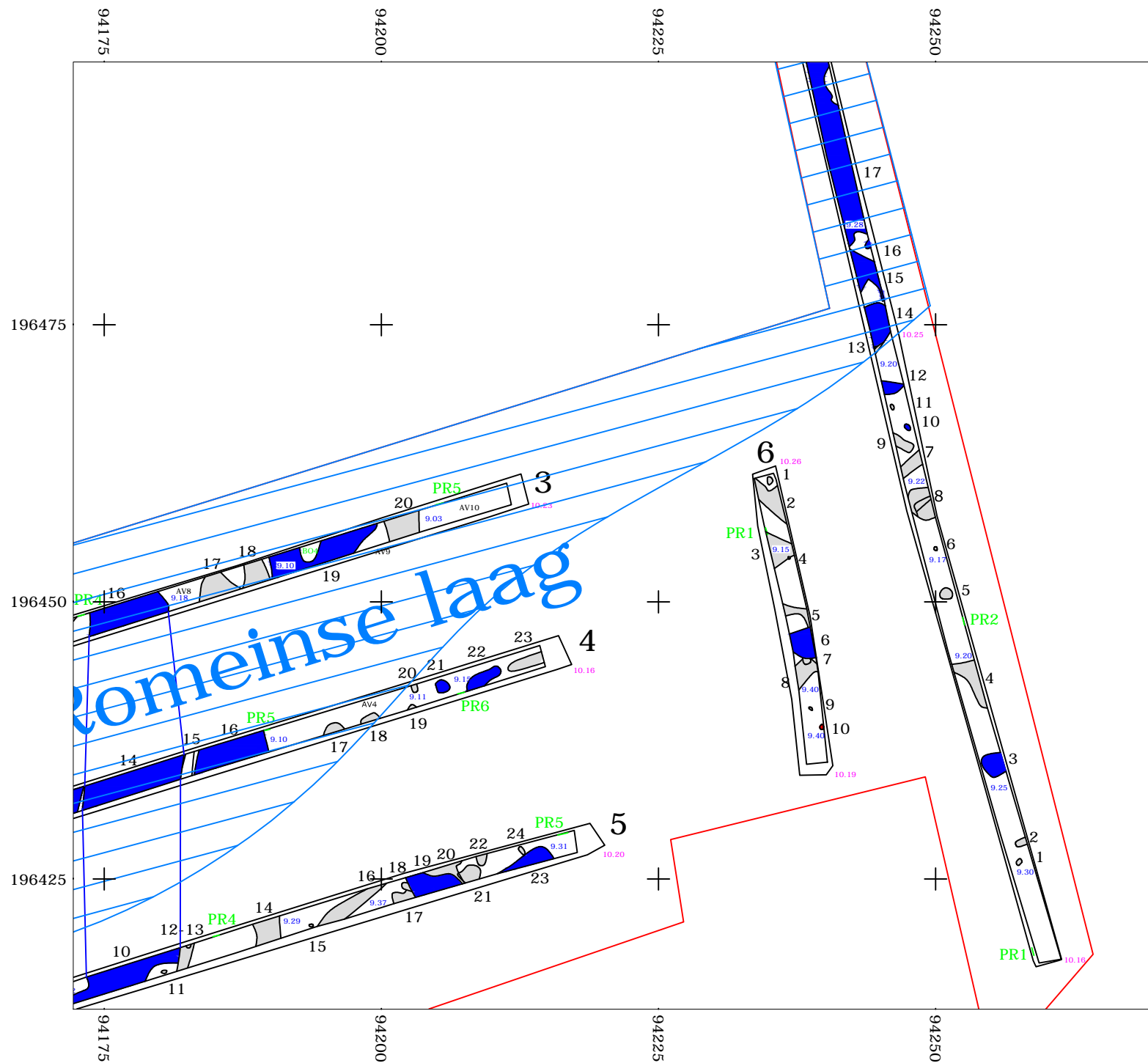
Plan 2 Detail

Werkputten	
Structuur	
Hoogte maaiveld in m TAW	
Hoogte spoor in m TAW	
Romeinse tijd	
Nieuwe tijd/Nieuwste tijd	
Onbepaald (vermoedelijk Romeins)	
Natuurlijk	

Coördinaten in Lambert 72

Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

Archeologisch vooronderzoek Merendree - Kouterslag

Plan 3 Detail

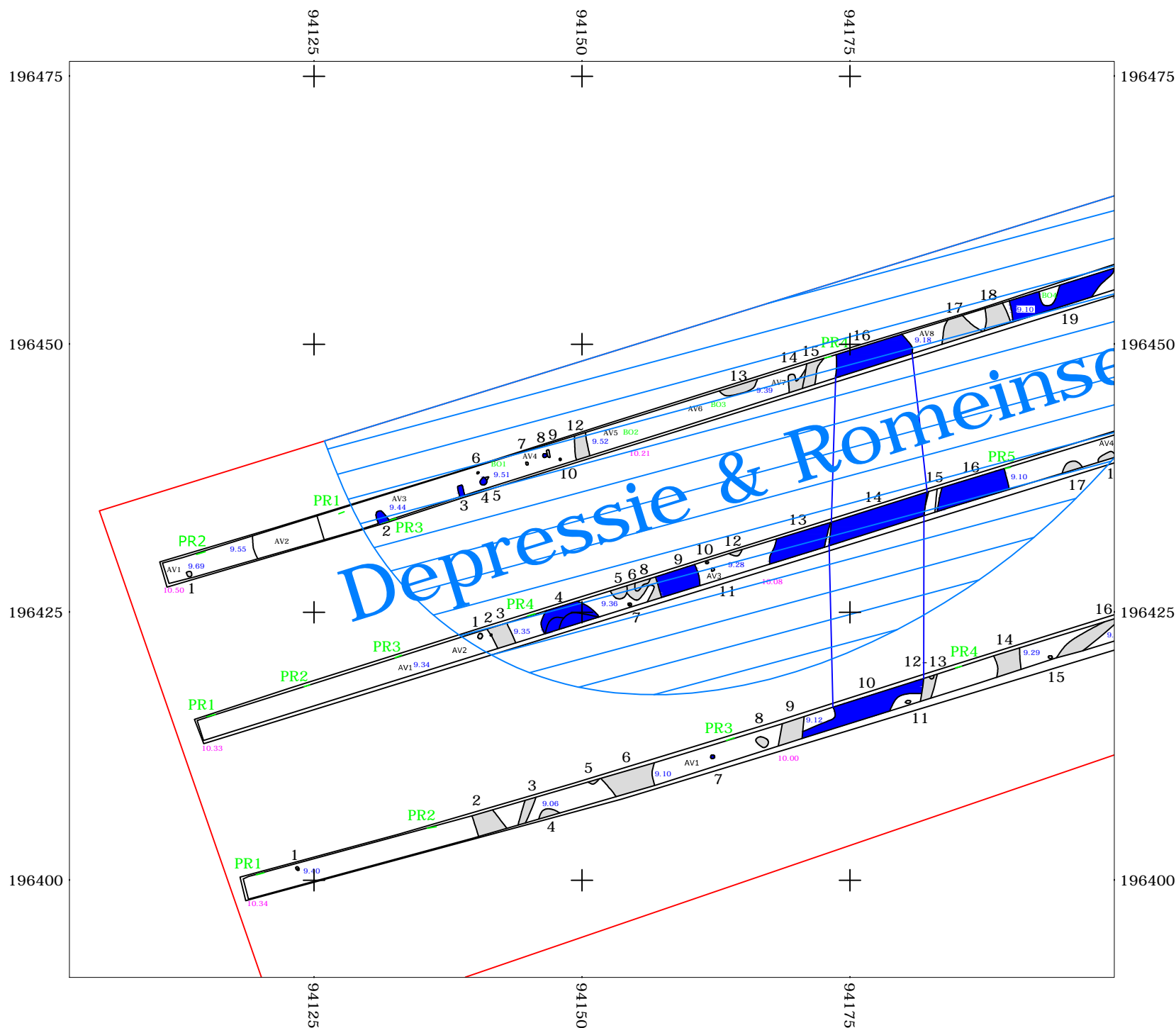
Werkputten	
Structuur	
Hoogte maaiveld in m TAW	
Hoogte spoor in m TAW	
Romeinse tijd	
Nieuwe tijd/Nieuwste tijd	
Onbepaald (vermoedelijk Romeins)	
Natuurlijk	

Coördinaten in Lambert 72

Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

Archeologisch vooronderzoek Merendree - Kouterslag

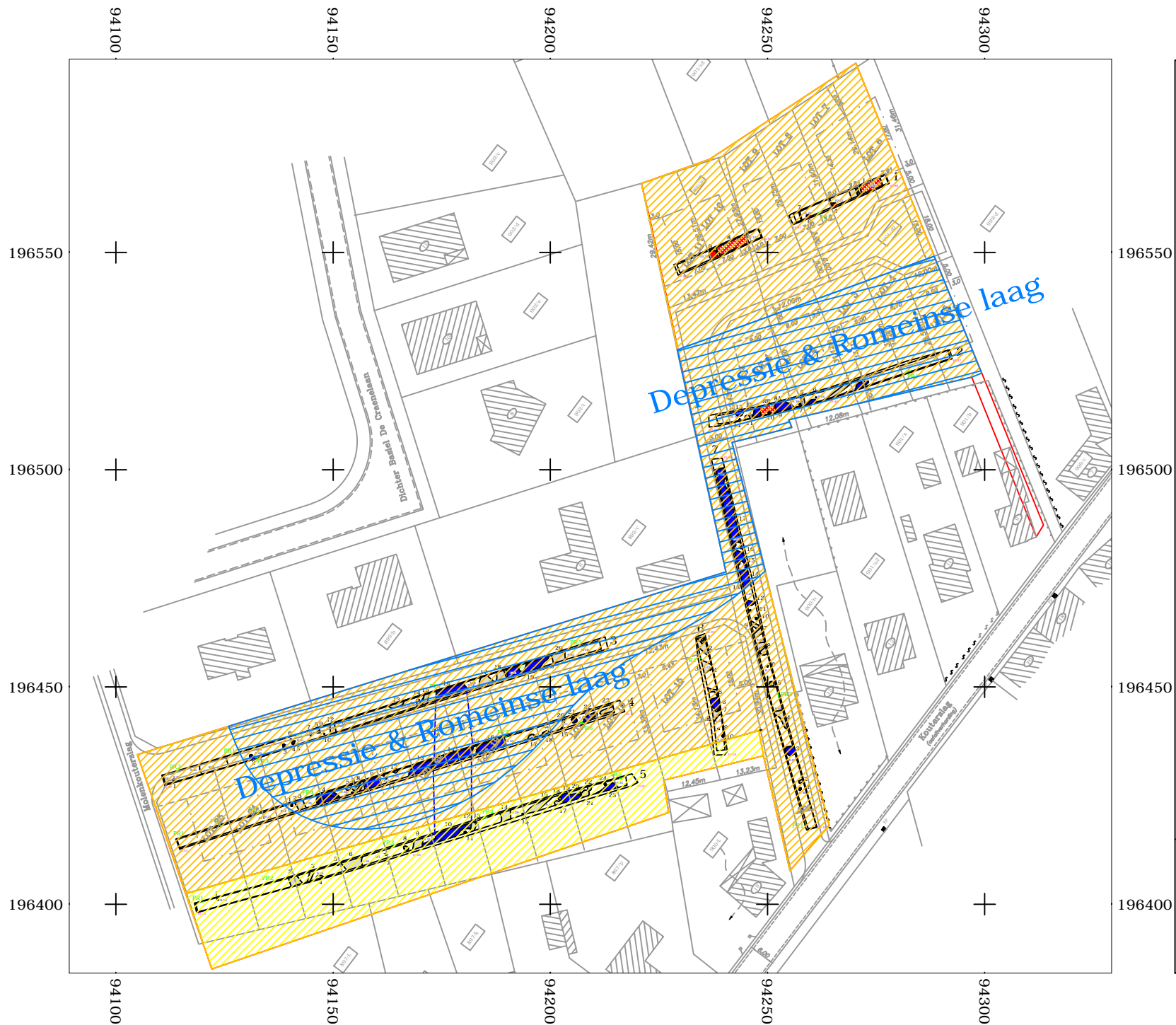
Plan 4 Detail

Werkputten	
Structuur	
Hoogte maaiveld in m TAW	
Hoogte spoor in m TAW	
Romeinse tijd	
Nieuwe tijd/Nieuwste tijd	
Onbepaald (vermoedelijk Romeins)	
Natuurlijk	

Coördinaten in Lambert 72

Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

Archeologisch vooronderzoek Merendree - Kouterslag

Plan 5 Advies

Werkputten	
Structuur	
Hoogte maaiveld in m TAW	
Hoogte spoor in m TAW	
Romeinse tijd	
Nieuwe tijd/Nieuwste tijd	
Onbepaald (vermoedelijk Romeins)	
Natuurlijk	
Advies: opgraving	
Advies: geen opgraving mits voorwaarden	

Coördinaten in Lambert 72

Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

